॥ ಶ್ರೀ ವಿಠ್ಠಲಕೃಷ್ಣೋ ವಿಜಯತೇ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಮಾಧವತೀರ್ಥ ಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥

ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದೀಯ

ದೇವತಾರ್ಚನ ವಿಧಿಃ

ಸಂಗ್ರಾಹಕರು :

ಶ್ರೀ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ ಜಕ್ಕಲಿ

(ಶಕೆ 1877, ಚೈತ್ರ.ಶು.1, ತಾ: 8–12–1954)

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಶ್ರೀಮತ್ ಕಣ್ವಮಠ ಮೂಲಮಹಾಸಂಸ್ಥಾನ

ವೀರಘಟ್ಟ, ಹುಣಸಿಹೊಳೆ

ನಿತ್ಯಾಚಾರೋಪಯುಕ್ತವಾದ **"ಕಣ್ವಾಚಾರ ದರ್ಶನ"**ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಲೌಕಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆಚರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತವಾದ್ದರಿಂದ, ಅದರಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು, ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಸಹಿತವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಅನೇಕ ಜನರ ಸೂಚನೆ ಮೇರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **"ದೇವತಾರ್ಚನ ವಿಧಿ:"** ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಲೌಕಿಕರು ನಿತ್ಯ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಶುಕ್ಲಯಜುರ್ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ಪುರಾಣ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಚರಿಸಲು ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಪರಿವಿಡಿ

1) ಗಣಪತಿ ಸ್ಮರಣೆ, ಗುರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ದಿಕ್ ನಮಸ್ಕಾರ, ದಿಗ್ಬಂಧನ, ದೇಹಶುದ್ಧಿ

2) ಅಥ ದೀಪ ಪ್ರಜ್ವಾಲನ ಮಂತ್ರಃ

3) ಅಥ ಘಂಟಾನಾದನ ಮಂತ್ರಃ

4) ಮಂಟಪ ಧ್ಯಾನಂ

5) ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆ

6) ಅಥ ಪೂಜಾ (ಷೋಡಶ ಉಪಚಾರ ಪೂಜಾ)

ಅ) ತತಃ ಕಲಶಾರ್ಚನಂ (ಕಲಶ ಪೂಜಾ)

ಬ) ಷೋಡಶ ಉಪಚಾರ:– ಆವಾಹನಂ, ಇತ್ಯಾಸನಂ, ಪಾದ್ಯಂ, ಇತ್ಯರ್ಘ್ಯಂ, ಆಚಮನಂ, ಸ್ನಾನಂ (ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನಂ, ಸ್ವಾದೂದಕ ಸ್ನಾನಂ, ಶುದ್ಧೋದಕ ಸ್ನಾನಂ) ವಸ್ತ್ರಂ, ಇತ್ಯುಪವೀತಂ (ಆಭರಣ), ಗಂಧಂ (ಅಕ್ಷತಾಂ), ತುಲಸೀ ಪತ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಾಣಿ, ಧೂಪಂ, ದೀಪಂ, ನೈವೇದ್ಯಂ, ತಾಂಬೂಲಂ, (ದಕ್ಷಿಣಾಃ, ಪುನರ್ಧೂಪಂ, ಮಹಾನೀರಾಜನ ದೀಪಂ), ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ, ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಂ, (ಛತ್ರಂ, ಚಾಮರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ರಜೋಪಚಾರ), ಅಥ ನಮಸ್ಕಾರ.

ಕ) ತತಃ ವಾಯ್ವಾದಿ ಸರ್ವದೇವತಾ ಪೂಜನಂ

ಡ) ದೇವಾನ್ವಿಸರ್ಜಯೇತ್

7) ಅಥ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪೂಜಾ

8) ಅಥ ಪಂಚಾಮೃತ ಸ್ನಾನ ವಿಧಿ

9) ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಾದಿ 6 ಮುದ್ರಾ ಲಕ್ಷಣಂ

ಅಥ ದೇವತಾರ್ಚನವಿಧಿಃ

ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ದೇವಂ ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ ॥ ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ಸರ್ವ ವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೇ ॥ ಅಭೀಪ್ಸಿತಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಪೂಜಿತೋ ಯಃ ಸುರಾಸುರೈಃ ॥ ಸರ್ವವಿಘ್ನ ಹರಸ್ತಸ್ಮೈ ಗಣಾಧಿಪತಯೇ ನಮಃ ॥ ವೇದಾಂತವೇದ್ಯಂ ಸಕಲಾಗಮಜ್ಞಂ ದಯಾಸುಧಾ ಸಿಂಧುಮನಂತ ರೂಪಂ ॥ ಶ್ರೀ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಪರಿಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಂ ಶ್ರೀಮದ್ಗುರುಂ ನಿತ್ಯ ಮಹಂ ನಮಾಮಿ ॥ (ಯೋವಿಪ್ರಲಂಭವಿಪರೀತಮತಿ ಪ್ರಭೂ ತಾನ್ ವಾದಾನ್ನಿರಸ್ಯಕೃತವಾನ್ ಭುವಿತತ್ವವಾದಾನ್ ॥ ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ಹರಿರಿತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂ ತಮಾನಂದತೀರ್ಥಮುನಿವರ್ಯ ಮಹಂ ನಮಾಮಿ॥) ಯತ್ರ ಯೋಗೀಶ್ವರಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಥೋ ಧನುರ್ಧರಃ ॥ ತತ್ರ ಶ್ರೀರ್ವಿಜಯೋ ಭೂತಿರ್ಧ್ರುವಾನೀತಿರ್ಮತಿರ್ಮಮ ॥ ಸರ್ವದಾ ಸರ್ವಕಾಯೇಷು ನಾಸ್ತಿ ತೇಷಾಮ ಮಂಗಲಂ ॥ ಯೇಷಾಮ್

ಹೃದಿಸ್ಥೋ ಭಗವಾನ್ ಮಂಗಲಾಯ ತನಂ ಹರಿಃ ॥ ತದೇವಲಗ್ನಂ ಸುದಿನಂ ತದೇವ ತಾರಾಬಲಂ ಚಂದ್ರಬಲಂ ತದೇವ ॥ ವಿದ್ಯಾಬಲಂ ದೈವಬಲಂ ತದೇವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೇ ತೇಽಂಘ್ರಿಯುಗಂ ಸ್ಮರಾಮಿ □ಪೂರ್ವದ್ವಾರೇ ದ್ವಾರಶ್ರೀಯೈ ನಮಃ ॥ ಜಯಾಯ ನಮಃ ವಿಜಯಾಯ ನಮಃ ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರೇ ॥ ಚಂಡಾಯ ನಮಃ ಪ್ರಚಂಡಾಯ ನಮಃ ॥ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರೇ ॥ ದಾಮಾಯ ನಮಃ ಸುದಾಮಾಯ ನಮಃ ॥ಉತ್ತರದ್ವಾರೇ ॥ ಕುಮುದಾಕ್ಷಾಯ ನಮಃ ಕುಮುದಪತಯೇನಮಃ ॥ ಅಥ ಕವಾ ಟೋದ್ಘಾಟನಮಂತ್ರಃ ॥ ಇಂದ್ರ ವಾಯೂ ಇಮೇ ಸುತಾ ಉಪಪ್ರಯೋಭಿರಾಗತಂ ॥ ಇಂದ ವೋವಾ ಮುಶಂತಿಹಿ ॥

□ಸಂಧ್ಯಾದ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಮುಗಿಸಿ ಇಷ್ಟದೇವತಾತ್ಮಕ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆಯಗೋಸ್ಕರ ದೇವ ಸಮ್ಮುಖವಾಗಿ ಪದ್ಮಾಸನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾಂಜಿನಾದ್ಯಾಸನದಲ್ಲಿ ಏಕಚಿತ್ತದಿಂದ ಕುಳಿತು ಮಂದಾಸನಾದಿ ಪೀಠಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ಮೊದಲು ವಿಘ್ನಹರ್ತೃವಾದ ಗಣಪತಿ (ವಿಶ್ವಂಭರ)ಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನಮಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಗುರುಗಳನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮಂಗಲಾಯತನನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡುಪೂಜಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೇವಗೃಹದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ನಮಿಸಿ ದೇವಗೃಹದ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ತತ್‌ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂರಾವರ್ತಿ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಬಾರಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಪೂಜಾಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತಲೂ ಯಾವ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳು ಬರಬಾರದೆಂದು ನಾರಾಚ ಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಅಂದರೆ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಚೋಟುಮಾಡಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಪೂರ್ವಾದಿ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿಗೂ ತೋರಿಸಿ ಫಟ್ ಎಂದು ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು.ಇದೇ ದಿಗ್ಬಂಧವು.

ಕವಾಟದ್ವಯಮುನ್ಮೀಲ್ಯ ನ್ಯಸೇತ್ಸವ್ಯಾಂಘ್ರಿ ಪೂರ್ವಕಂ ॥ ತದನುಜ್ಞಾಮವಾಪ್ಯಾಥ ತಾಲತ್ರಯಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥ ನಾರಾಚಮುದ್ರಯಾ ಕುರ್ಯಾದ್ದಿಗ್ಬಂಧಂ ಮಂತ್ರಮುತ್ತಮಂ ॥ ಐಂದ್ರಾದಿದಿಕ್ಷು ಬಧ್ನಾಮಿ ನಮಶ್ಚಕ್ರಾಯಸ್ವಾಹಾ ॥ ಅಸ್ತ್ರಾಯ ಫಟ್ ॥ ಇತಿ ದಿಗ್ಬಂಧಃ ॥

ಮಾದೃಶೋ ನೋ ಪರಃ ಪಾಪೀ ತ್ವಾದೃಶೋ ನೋದಯಾಪರಃ ॥ ಇತಿಮತ್ವಾ ಜಗನ್ನಾಥ ರಕ್ಷ ಮಾಂ ಗರುಡಧ್ವಜ ॥ ಅಪರಾಧಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕ್ರಿಯಂತೇऽಹರ್ನಿಶಂ ಮಯಾ ॥ ತಾನಿಸರ್ವಾಣಿ ಮೇ ದೇವ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ ಇತಿ ಸ್ವದೋಷಂ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ಕ್ಷಮಾಪ್ಯ ಚ ರಮಾಪತಿಂ ॥ ವೇದಿಕಾಯಾ ಅಧಸ್ತಿಷ್ಠೇದ್ದೇವಸ್ಯಾಭಿಮುಖೋऽರ್ಚಕಃ ॥ ಕೃತಾಂಜಲಿ ಪುಟೋಭೂತ್ವಾ ವಿನಯಾನತ ಕಂಧರಃ ॥ ಇತ್ಯಾಸನೇ ಸೋಮ ಮಂಡಲೇ ಕೂರ್ಮಸ್ಕಂಧೇ ಉಪವಿಷ್ಟೋऽಸ್ಮಿ ॥ ಅಥ ದೇಹ ಶುದ್ಧಿಮಂತ್ರಃ॥ ಯೆಭ್ಯೋ ನಮುತೇ ಪವತೇ ಧಾಮ ಕಿಂಚನನತೇ ॥ ದಿವೋನ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಅಧಿಸ್ನುಷು ॥ ಪ್ರಾಣದಾ ಅಪಾನದಾ ವ್ಯಾನದಾ ವರ್ಚೋದಾ ವರಿ ವೋದಾಃ ॥

ಅಥದೀಪ ಪ್ರಜ್ವಾಲನ ಮಂತ್ರಃ॥

ಓಂ ಅಗ್ನಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯಂ ತ್ವಾ ವಾಯುಮತೀಂ ಪ್ರಾಣವತೀಂ ॥ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಾಗ್ಂ ಸ್ವರ್ಗಾಯೋಪದಧಾಮಿ ಭಾಸ್ವತೀಂ ॥ ಅಗ್ನಿರ್ಜ್ಯೋತಿರ್ಜ್ಯೋತಿರಗ್ನಿ ಸ್ವಾಹಾ ॥ ಸೂರ್ಯಜ್ಯೋತಿಷಂ ತ್ವಾ ವಾಯುಮತೀಂ ಪ್ರಾಣವತೀಂ ॥ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಾಗ್ಂ ಸ್ವರ್ಗಾಯೋಪದಧಾಮಿ ಭಾಸ್ವತೀಂ ॥ ಸೂರ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಜ್ಯೋತಿಃ । ಸೂರ್ಯಸ್ವಾಹಾ ॥

ಬಳಿಕ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಲ್ಲಾ ಹೇ ದೇವಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಾನ ಪಾಪಿಷ್ಠನಿಲ್ಲ, ನಿನ್ನ ಸರಿ ಕೃಪಾಳು ಇಲ್ಲ. ಹೇ ಜಗನ್ನಾಥನೇ ಅಹೋ–ರಾತ್ರಿ ನನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸಹಸ್ರಾರು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ಷಮಿಸು ಅಂತಾ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ದೇಹಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ॥ ದೇಹಶುದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಾರ್ಥ ॥ ಯಾವ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಚಲನವಲನಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೋ ಆ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳು (ತದಧಿದೇವತೆಗಳು) ಸ್ವರ್ಗಪೃಥ್ವಿಗಳಲ್ಲಿರದೆ ನಿತ್ಯ ಸ್ರವಿಸುವ ಪ್ರಾಣಾಯತನಗಳಾದ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೇಹಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮಾಡಿ ಧನವರ್ಚಸ್ಸಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವರು ಎಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಾದಿ ಇಂದ್ರಿಯಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಗತ ನಾರಾಯಣನೇ ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ ತೇಜೋರಾಶಿಯಾದ ಜ್ಯೋತೀರೂಪನೇ ನಿನ್ನನ್ನು

ಅಥ ಘಂಟಾನಾದನಮಂತ್ರಃ

** ಆಗಮಾರ್ಥಂ ತು ದೇವಾನಾಂ ಗಮನಾರ್ಥಂತು ರಾಕ್ಷಸಾಂ ॥ ಕುರು ಘಂಟಾರವಂ ತತ್ರ ದೇವ ತಾಹ್ವಾನಲಾಂಛನಂ ॥ ಸರ್ವವಾದ್ಯಮಯೀ ಘಂಟಾ ದೇವ ದೇವಸ್ಯ ವಲ್ಲಭಾ ॥ ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಘಂಟಾಮಾವಾ ಹಯೇತ್ತತಃ ॥

▯□ಮಂಟಪಧ್ಯಾನಂ

॥ ಉತ್ತಪ್ತೋಜ್ವಲಕಾಂಚ ನೇನ ರಚಿತಂ ತುಂಗಾಂಗರಂಗಸ್ಥಲಂ ಶುದ್ಧಸ್ಫಾಟಿಕಭಿತ್ತಿಕಾವಿಲ ಸಿತೈಃ ಸ್ತಂಭೈಶ್ಚ ಹೇಮೈಃ ಶುಭೈಃ ॥ ದ್ವಾರೈಶ್ಚಾಮಲರತ್ನರಾಜಿ ಖಚಿತೈಃ ಶೋಭಾವಹಂ ಮಂಡಪಂ ರತ್ನಾಗ್ರೈರಪಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರಧವಲೈಃ ಪ್ರಭ್ರಾಜಿತಂ ಸ್ವಸ್ತಿಕೈಃ ॥ ಮುಕ್ತಾಜಾಲವಿಲಂಬಿ ಮಂಟಪಯುತಂ ವಜ್ರೈಶ್ಚ ಸೋಪಾನಕೈರ್ನಾನಾರತ್ನವಿಭೂಷಿತೈಶ್ಚ ಕಲಶೈರತ್ಯಂತಶೋಭಾವಹಂ ॥ ಮಾಣಿಕ್ಯೋಜ್ವಲದೀಪ ದೀಪ್ತಿವಿಲಸಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಲಾಸಾಸ್ಪದಂ ಧ್ಯಾಯೇನ್ಮಂಡಪಮರ್ಚ ನೇಷು ಸಕಲೇಷ್ವೇವಂ ವಿಧಂ ಸಾಧಕಃ ॥ ದೇವಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗೇ ಶಂಖಸ್ಥಲಂ ಪರಿಕಲ್ಪ್ಯ ॥ ವಿಷ್ಣುಗಾಯತ್ರ್ಯಾ ನಾರಾಯಣಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ಸಂಪುಟಾತ್ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯತುಲಸ್ಯಾದಿಕಂ ನಿಷ್ಕಾಸ್ಯ ॥ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದೀನ್ ಸ್ನಾನಪಾತ್ರೇ ನಿಧಾಯ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತಂ ಪಠನ್ ಅಗ್ರೋದಕಪೂರಿತ ಶಂಖೇನ ಅಭಿಷೇಕಃ ಕಾರ್ಯಃ ॥

ಸ್ವರ್ಗೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಉಭಯ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸು ಅಂತ ದೀಪಾರಾಧನ ಮಾಡಬೇಕು.

** ಪೂಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವಾದ್ಯಮಯವಾಗಿ ದೇವಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಘಂಟೆಯು ದೇವತೆಗಳ ಬರುವಿಕೆ ದೈತ್ಯರ ಹೋಗುವಿಕೆಯ ಚಿನ್ಹವಾದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪೂಜಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಘಂಟಾನಾದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

▯□ಸಾಲಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾದ ಆಯಾ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಗಳು ಶುದ್ಧ ಸುವರ್ಣದಿಂದ ಥಳಥಳಿಸುವ ನೆಲಹಾಸಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಸ್ಫಟಿಕ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಂಗಾರದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ದ್ವಾರಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಳೆಯುವ ಶಂಖಚಕ್ರ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾದಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿನ ತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಳಗೆ ವಜ್ರದ ಪಾವಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯ, ಮೇಲೆ ರತ್ನಖಚಿತ ಬಂಗಾರದ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ರತ್ನದೀಪಗಳಿಂದಲೂ

ಓಂ ಶ್ರೀಶ್ಚತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚ ಪತ್ನ್ಯೌ ಅಹೋರಾತ್ರೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ರೂಪಮಶ್ವಿನೌ ವ್ಯಾತ್ತಂ ॥ ಇಷ್ಣನ್ನಿಷಾಣಾಮುಮ್ಮ ಇಷಾಣ ಸರ್ವಲೋಕಂ ಮ ಇಷಾಣ ॥ ಓಂ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಂ ಹರಿಣೀಂ ಸುವರ್ಣರಜತಸ್ರಜಾಂ ॥ ಚಂದ್ರಾಂ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಜಾತವೇದೋ ಮಮಾವಹ ॥1॥ ತಾಮ್ ಆವಹ ಜಾತವೇದೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಮನಪಗಾಮಿನೀಂ ॥ ಯಸ್ಯಾಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ವಿಂದೇಯಂ ಗಾಮಶ್ವಂ ಪುರುಷಾನಹಂ ॥2॥ ಅಶ್ವಪೂರ್ವಾಂ ರಥಮಧ್ಯಾಂ ಹಸ್ತಿನಾದಪ್ರಭೋಧಿನೀಂ ॥ ಶ್ರೀಯಂದೇವೀಮುಪಹ್ವಯೇ ಶ್ರೀರ್ಮಾ ದೇವೀರ್ಜುಷತಾಂ ॥3॥ ಕಾಂಸೋಸ್ಮಿತಾಂ ಹಿರಣ್ಯಪ್ರಾಕಾರಾಮಾರ್ದ್ರಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಂತೃಪ್ತಾಂ ತರ್ಪಯಂತೀಂ ॥ ಪದ್ಮೇಸ್ಥಿತಾಂ ಪದ್ಮವರ್ಣಾಂತಾಮಿಹೋಪಹ್ವಯೇ ಶ್ರಿಯಂ ॥4॥ ಚಂದ್ರಾಂ ಪ್ರಭಾಸಾಂ ಯಶಸಾ ಜ್ವಲಂತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ ಲೋಕೇ ದೇವಜುಷ್ಟಾಮುದಾರಾಂ ॥ ತಾಂ ಪದ್ಮಿನೀಮೀಂ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಅಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಮೇ ನಶ್ಯತಾಂ ತ್ವಾಂ ವೃಣೋಮಿ ॥5॥

ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ ಅಭಿಷೇಕಂ ++ಕೃತ್ವಾ ಸಾಲಾಗ್ರಾಮಾದೀನ್ ಪಾತ್ರಾಂತರೇ ನಿಧಾಯ ತನ್ನಿರ್ಮಾಲ್ಯೋದಕಂ ತರ್ಪಣಾರ್ಥಂಪಾತ್ರಾಂತರೇ ಪ್ರಥಜ್ಞುದಧ್ಯಾತ್ ॥ ತತಃ ರಮಾಸನ್ನಿಹಿತಶಂಖಂಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಓಂ ಶ್ರೀಂ ಓಂ ಇತಿ

ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವಿಲಾಸಾಸ್ಪದವಾದ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿರುವವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿಯ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತುಲಸ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ನಾನಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖವನ್ನು ಕೂರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೌಟಿನಿಂದ ಅಗ್ರೋದಕ ಹಾಕಿ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತವನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ಶಂಖಮಧ್ಯದಿಂದ ನೀರು ಬೀಳುವಂತೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಗವತ್ಪೂಜೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಮಾನವನು ಅನರ್ಹನಾದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದ್ದ ಶಂಖದ್ವಾರಾ ಸರ್ವ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನೂ ಹರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಶಂಖವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಇಡಬಾರದು. ಅದನ್ನೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು; ಶಂಖಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರ ಬೆಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದರೆ ತುದಿಯಿಂದ ನೀರು ಹಾಕಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟು ಹಾಕದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಶಂಖದ ತುದಿಯಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರೆ ಪಾತಕವುಂಟು, ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯಾದರೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದು. ಶಂಖವನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಪೂಜೆಯ ಹೊರತು ಅನ್ಯದೇವತೆಗಳ ಪೂಜೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

++ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿ ತೆಗೆದು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ ಉದಕವನ್ನು ತರ್ಪಣಕ್ಕಾಗಿ ಪಾತ್ರಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಇಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಶಂಖವನ್ನು ಸ್ನಾನಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು

ವದನ್ ತತ್ರ ರಮಾಭಿಷೇಕಂ ಶೇಷೋದಕೇನ ಕುರ್ಯಾತ್ ॥ ತತ್ರಮಂತ್ರಃ ॥ ಯಾ ಸಾಪದ್ಮಾಸನಸ್ಥಾ ವಿಪುಲಕಟಿ ತಟೀ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಯತಾಕ್ಷೀ ಗಂಭೀರಾವರ್ತನಾಭಿಃ ಸ್ತನಭರನಮಿತಾ ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರೋತ್ತರೀಯಾ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ದಿವ್ಯೈರ್ಗಜೇಂದ್ರೈರ್ಮಣಿಗಣ ಖಚಿತೈಃ ಸ್ನಾಪಿತಾ ಹೇಮಕುಂಭೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸಾ ಪದ್ಮಹಸ್ತಾ ಮಮ ವಸತು ಗೃಹೇಸರ್ವಮಾಂಗಲ್ಯಯುಕ್ತಾ ॥1॥ ಸಿದ್ಧಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸರಸ್ವತೀ ॥ ಶ್ರೀರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ವರಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ಚಪ್ರಸನ್ನಾ ಮಮ ಸರ್ವದಾ ॥2॥ ವರಾಂಕುಶಾಪಾಶಮಭೀತಿಮುದ್ರಾಂ ಕರೈರ್ವಹಂತೀಂ ಕಮಲಾಸನಸ್ಥಾಂ ॥ ಬಾಲಾರ್ಕಕೋಟಿಪ್ರತಿಭಾಂ ತ್ರಿನೇತ್ರಾಂ ಭಜೇಹಮಾದ್ಯಾಂ ಜಗದೀಶ್ವರೀಂತಾಂ ॥3॥ ಸರ್ವಮಂಗಲ ಮಾಂಗಲ್ಯೇ ಶಿವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಿಕೇ ॥ ಶರಣ್ಯೇ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇ ಗೌರಿ ನಾರಾಯಣಿ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ॥4॥ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಚ ವಿದ್ಮಹೇ ವಿಷ್ಣು ಪತ್ನೀ ಚ ಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥5॥ ಶ್ರೀವರ್ಚಸ್ವಮಾಯುಷ್ಯಮಾರೋಗ್ಯ ಮಾವಿಧಾಚ್ಛೋಭಮಾನಂಮಹೀಯತೇ ॥ ಧಾನ್ಯಂ ಧನಂ ಪಶುಂ ಬಹು ಪುತ್ರ ಲಾಭಂ ಶತಸಂವತ್ಸರಂ ಧೀರ್ಘಮಾಯುಃ ॥6॥ ಇತಿಮಂತ್ರೇಣ ರಮಾಮಭಿಷಿಚ್ಯ ॥ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿವೈರಾಗ್ಯ ಸಿಧ್ಯರ್ಥಂ ವಾಯು ಸೂಕ್ತೇನ ವಾಯುಸ್ತುತಿಶ್ಲೋಕೈಶ್ಚ ** ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಭಿಷೇಕಃ ॥ **ಅಥ ವಾಯುಸೂಕ್ತಂ ॥** ಪೀವೋ ಅನ್ನಾರಯಿ ವೃಧಃ ಸುಮೇಧಾಃ ಶ್ವೇತಸ್ಸಿಷಕ್ತಿ ನಿಯುತಾಮಭಿಶ್ರೀಃ ॥ ತೇ ವಾಯುವೇ ಸಮನಸೋ ವಿತಸ್ಥುರ್ವಿಶ್ವೇನ್ನರಸ್ಸಪತ್ಯಾನಿಚಕ್ರುಃ ॥ ರಾಯೇನು ಯಂ ಜಜ್ಞತೂ ರೋದಸೀ ಮೇ ರಾಯೇದೇವೀ ಧಿಷಣಾಧಾತಿ ದೇವಂ ॥ಅಧವಾಯುನ್ನಿಯು ತಸ್ಸಶ್ಚತಸ್ವಾಉತ ಶ್ವೇತಂ ವಸುಧಿತಿನ್ನಿರೇಕೇ ॥2॥

ಮುಟ್ಟಿ ಮೇಲಿನ ಬೀಜಮಂತ್ರದಿಂದ ರಮೆಯನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಉಳಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತ ರಮಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

** ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಾಣಮೂರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹನುಮ, ಭೀಮ, ಮಧ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಜ್ಞಾನಾದಿಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಗ್ರೋದಕದಿಂದ ವಾಯು ಸೂಕ್ತ ಮತ್ತು ವಾಯು ಸ್ತುತಿಯ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತ ಸೌಟಿನಿಂದಲೇ ನೀರು

ವಾಯುರಗ್ರೇಗಾಯಜ್ಞಪ್ರೀಸ್ಸಾಕಂ ಗನ್ಮನಸಾ ಯಜ್ಞಂ ॥ ಶಿವೋ ನಿಯುದ್ಭಿಃಶಿವಾಭಿಃ ॥3॥ ಪ್ರಯಾಭಿರ್ಯಾಸಿ ದಾಶ್ವಾಗ್ಂ ಸಮಚ್ಛಾನಿಯುದ್ಭಿರ್ವಾಯ ಇಷ್ಟಯೇ ದುರೋಣೇ ॥ ನಿನೋ ರಯಿಗ್ಂಸುಭೋಜ ಸಂಯುವಸ್ವ ನಿವೀರಂ ಗವ್ಯಮಶ್ವಂಚ ರಾಧಃ ॥4॥ ವಾಯೋಯೇತೇ ಸಹಸ್ರಿಣೋ ರಥಾ ಸಸ್ತೇಭಿರಾಗಹೀ ॥ನಿಯುತ್ವಾನ್ಸೋಮಪೀತಯೇ ॥5॥ ಏಕಯಾಚ ದಶಭಿಶ್ಚಸ್ವಭೂತೇ ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಿಷ್ಟಯೇ ವಿಗ್ಂಶತೀಚ ॥ ತಿಸೃಭಿಶ್ಚ ವಹಸೇ ತ್ರಿಗ್ಂಶತಾಚ ನಿಯುದ್ಭಿರ್ವಾಯ ಇಹತಾ ವಿಮುಂಚ ॥6॥ ನಿಯುತ್ವಾನ್ವಾಯ ಆಗಹ್ಯಯಗ್ಂಶುಕ್ರೋ ಅಯಾಮಿ ತೇ ॥ ಗಂತಾಸಿ ಸುನ್ವತೋ ಗೃಹಂ ॥7॥ ವಾಯೋ ಶುಕ್ರೋ ಅಯಾ ಮಿತೇ ಮಧ್ವೋ ಅಗ್ರನ್ದಿವಿಷ್ಟಿಷು ॥ ಆಯಾಹಿ ಸೋಮಪೀತಯೇ ॥ ಸ್ಪಾರ್ಹೋ ದೇವ ನಿಯುತ್ವತಾ ॥8॥ ಆನೋ ನಿಯುದ್ಭಿಶ್ಯತಿನೀ ಭಿರಧ್ವರಗ್ಂ ಸಹಸ್ರಿಣಿಭಿರುಪಯಾಹಿ ಯಜ್ಞಂ ॥ ವಾಯೋ ಅಸ್ಮಿನ್ತ್ಸವನೇ ಮಾದಯಸ್ವ ಯೂಯಂ ಪಾತ ಸ್ವಸ್ತಿಭ್ಯಿಃಸದಾ ನಃ ॥9॥ ತವ ವಾಯ ಋತಸ್ಪತೇ ತ್ವಷ್ಟುರ್ಜಾಮಾತರದ್ಭುತ ಅವಾಗ್ಂಸ್ಯಾ ವೃಣೀಮಹೇ ॥10॥ ಇತಿ ವಾಯು ಸೂಕ್ತಂ ॥

ವಾಯುಸ್ತುತಿಶ್ಲೋಕಾಃ ॥ ಪಾಂತ್ವಸ್ಮಾನ್ ಪುರಹೂತ ವೈರಿಬಲವನ್ಮಾತಂಗಮಾದ್ಯದ್ಘಟಾ ಕುಂಭೋಚ್ಚಾದ್ರಿವಿಪಾಟನಾ ಧಿಕಪಟು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಜ್ರಾಯಿತಾಃ ॥ ಶ್ರೀಮತ್ಕಂಠೀರವಾಸ್ಯ ಪ್ರತತಸುನಖರಾದಾರಿತಾರಾತಿ ದೂರಪ್ರಧ್ವಸ್ತಧ್ವಾಂತಶಾಂತಪ್ರವಿತತಮನಸಾಭಾವಿತಾನಾಕಿ ವೃಂದೈಃ ॥1॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಕಾಂತಸಮಂತತೋ ವಿಕಲಯನ್ನೈವೇಶಿ ತುಸ್ತೇಸಮಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯುತ್ತಮವಸ್ತುದೂರತರತೋಽಪಾಸ್ತಂ ರಸೋಯೋಽಷ್ಟಮಃ ॥ ಯದ್ರೋಷೋತ್ಕರದಕ್ಷನೇತ್ರ ಕುಟಿಲ ಪ್ರಾಂತೋತ್ಥಿತಾಗ್ನಿಸ್ಫುರತ್ಖದ್ಯೋತೋಪಮವಿಸ್ಫುಲಿಂಗಭ ಸಿತಾಬ್ರಹ್ಮೇಶಶಕ್ರೋತ್ಕರಾಃ ॥2॥ ಮಾತರ್ಮೇ ಮಾತರಿಶ್ವನ್ಪಿತರತುಲಗುರೋ ಭ್ರಾತರಿಷ್ಟಾಪ್ತಬಂಧೋ ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸರ್ವಾಂತರಾತ್ಮನ್ನಜರಜರಯಿತರ್ಜನ್ಮಮೃತ್ಯಾಮಯಾನಾಂ ॥ ಗೋವಿಂದೇದೇಹಿ ಭಕ್ತಿಂ ಭವತಿ ಚ ಭಗವನ್ನೂರ್ಜಿತಾಂ ನಿರ್ನಿ ಮಿತ್ತಾಂನಿರ್ವ್ಯಾಜಾಂ ನಿಶ್ಚಲಾಂ ಸದ್ಗುಣಗಣಬೃಹತೀಂ ಶಾಶ್ವತೀಮಾಶುದೇವ ॥ ಇತಿಮೂಲರೂಪಧ್ಯಾನಂ ॥ ವಂದೇಽಹಂ ತಂ ಹನೂಮಾನತಿಮಹಿತಮಹಾಪೌರುಷೋಬಾಹುಶಾಲೀ ಖ್ಯಾತಸ್ತೇಽಗ್ರ್ಯೋವತಾರಃ ಸಹಿತ ಇಹ ಬಹೂಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿಧರ್ಮೈಃ ॥ ಸಸ್ನೇಹಾನಾಂ

ಹಾಕುತ್ತ ವಾಯುದೇವರ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು,

ಸಹಸ್ವಾನಹರಹರಹಿತಂ ನಿರ್ದಹನ್ದೇಹಭಾಜಾಮಂಹೋಮೋಹಾಪಹೋ ಯಃ ಸ್ಪೃಹಯತಿ ಮಹತೀಂ ಭಕ್ತಿಮದ್ಯಾಪೀ ರಾಮೇ ॥ ಇತಿಹನುಮದ್ರೂಪಚಿಂತನಂ ॥ ಜಘ್ನೇ ನಿಘ್ನೇನ ವಿಘ್ನೋ ಬಹುಲಬಲಬಕಧ್ವಂಸನಾದ್ಯೇನ ಶೋಚದ್ವಿಪ್ರಾನುಕ್ರೋಶಪಾಶೈರಸುವಿಧೃತಿಸುಖಸ್ಯೈಕಚಕ್ರಾಜನಾನಾಂ ॥ ತಸ್ಮೈ ತೇ ದೇವ ಕುರ್ಮಃ ಕುರುಕುಲಪತಯೇ ಕರ್ಮಣಾ ಚ ಪ್ರಣಾಮಾನ್ಕಿರ್ಮ್ಮಿರಂ ದುರ್ಮತೀನಾಂ ಪ್ರಥಮಮಥ ಚ ಯೋ ನರ್ಮಣಾ ನಿರ್ಮ್ಮಮಾಥ ॥ ಇತಿಭೀಮರೂಪಚಿಂತನಂ ॥ ದೇಹಾದುತ್ಕ್ರಾಮಿತಾನಾಮಧಿಪತಿರಸತಾಮಕ್ರ ಮಾ ಧ್ವ ಕ್ರ ಬುದ್ಧಿಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಕ್ರೋಧೈಕವಶ್ಯಃಕ್ರಿಮಿರಿವ ಮಣಿಮಾನ್ದುಷ್ಕೃತೀ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ॥ ಚಕ್ರೇ ಭೂಚಕ್ರಮೇತ್ಯ ಕ್ರಕಚಮಿವಸತಾಂ ಚೇತಸಃ ಕಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರಂ ದುಸ್ತರ್ಕಂಚಕ್ರಪಾಣೇರ್ಗುಣಗಣವಿರಹಂ ಜೀವತಾಂ ಚಾಧಿಕೃತ್ಯ ॥ ಇತಿಮಧ್ವರೂಪಚಿಂತನಂ ॥ ಇತಿ ಮಂತ್ರೈರಭಿಷಿಚ್ಯ ॥ ತತಃ ++ **ಗರುಡಪ್ರತಿಮಾಂಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ** ಓಂ ಕ್ಷಿಪಃ ಓಂಸ್ವಾಹಾ ಓಂ ಇತಿಬೀಜ ಮಂತ್ರಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ॥ ಓಂ ಸುಪರ್ಣೋಽಸಿ ಗರುತ್ಮಾಗ್ಸ್ತ್ರಿವೃತ್ತೇ ಶಿರಃ ॥ ಗಾಯತ್ರಂ ಚಕ್ಷುರ್ಬೃಹದ್ರಥಂತರೇ ಪಕ್ಷೌ ॥ ಸುಪರ್ಣೋಽಸಿ ಗರುತ್ಮಾ ನ್ದಿವಂ ಗಚ್ಛಸ್ವಃಪತ ॥ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕ್ರಮೋಽಸಿ ಸಪತ್ನಹಾ ಗಾಯತ್ರಂ ಛಂದ ಆರೋಹ ॥ ಪೃಥಿವೀಮನು ವಿಕ್ರಮಸ್ವ ವಿಷ್ಣೋಃ ಕ್ರಮೋಸ್ಯ ಭಿಮಾತಿಹಾ ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಛಂದ ಆರೋಹ ಅಂತರಿಕ್ಷಮನುವಿಕ್ರಮಸ್ವ ॥ ವಿಷ್ಣೋಃಕ್ರಮೋಸ್ಯರಾತೀಯತೋಹಂತಾ ಜಾಗತಂ ಛಂದಆರೋಹ ॥ ದಿವಮನುವಿಕ್ರಮಸ್ವ ॥ವಿಷ್ಣೋಃ ಕ್ರಮೋಽಸಿ ಶತ್ರೂಯತೋ ಹಂತಾನುಷ್ಟುಭಂ ಛಂದಆರೋಹ ॥ ದಿಶೋನು ವಿಕ್ರಮಸ್ವ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಸುವರ್ಣಪಕ್ಷಾಯಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ಗರುಡಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥

++ ಗರುಡ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿ ಬೀಜಮಂತ್ರ ಉಚ್ಛರಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು, ನಂತರ ಶೇಷದೇವರ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತ್ಯಭಿಷೇಚಯೇತ್ ॥ ನಮೋಽಸ್ತು ಸರ್ಪೇಭ್ಯೋಯೇ ಕೇ ಚ ಪೃಥಿವಿಮನು ॥ ಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಯೇ ದಿವಿತೇಭ್ಯಃ ಸರ್ಪೇಭ್ಯೋ ನಮಃ ॥ ಇತಿ ಶೇಷಾಭಿಷೇಕಃ॥

ತತೋ ಲಿಂಗೇ ॥ ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಓಂ ॥ ಇತಿ ಬೀಜಮಂತ್ರೇಣ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾರುದ್ರಮಾವಾಹ್ಯ ॥ ಓಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕಂಯಜಾಮಹೇ ಸುಗಂಧಿಂ ಪುಷ್ಟಿವರ್ಧನಂ ॥ ಉರ್ವಾರುಕಮಿವಬಂಧನಾನ್ಮೃ ತ್ಯೋರ್ಮುಕ್ಷೀಯ ಮಾಮೃತಾತ್ ॥ ತತ್ಪುರುಷಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಮಹಾದೇವಾಯಧೀಮಹಿ ॥ ತನ್ನೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ** ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣಸಂಸ್ನಾಪ್ಯ ॥ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರಂ ಪಠಿತ್ವಾ ಗುರೋರಭಿಷೇಕಃ ಕಾರ್ಯಃ ॥ ಇತಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯವಿಸರ್ಜನಂ ॥ ತತಃ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ತರ್ಪಣಂ ಕೃತ್ವಾಸ್ತೋತ್ರಪಾಠಪುರಃಸರಂ ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದ್ಯಾಸಾದನಂ ॥ ಗೀತಾದಿಪಾರಾಯಣಂ ಕುರ್ಯಾತ್.

ಅಥ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಸ್ತೋತ್ರಂ ॥ ಪ್ರಚೇತಸ ಊಚುಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಂ ಮುನೇ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಃ ಪರಮಂ ಸ್ತವಂ ॥ ಜಪತಾ ಕಂಡುನಾ ದೇವೋ ಯೇನಾರಾಧ್ಯತ ಕೇಶವಃ ॥ ಸೋಮ ಉವಾಚ ॥ ಪಾರಂ ಪರಂ ವಿಷ್ಣುರಪಾರಪಾರಃ ಪರಃಪರೇಭ್ಯಃ ಪರಮಾರ್ಥರೂಪೀ ॥ ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಃ ಪರಪಾರಭೂತಃ ಪರಃಪ ರಾಣಾಮಪಿ ಪಾರಪಾರಃ ॥ ಸಕಾರಣಂ ಕಾರಣ ತಸ್ತತೋಽಪಿ ತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುಃ ಪರಹೇತುಹೇತುಃ ॥ ಕಾರ್ಯೇಷು ಚೈವಂ ಸಹ ಕರ್ಮಕರ್ತೃರೂಪೈರಶೇಷೈರವತೀಹ ಸರ್ವಂ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸ

** ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಬೀಜಮಂತ್ರದಿಂದ ರುದ್ರದೇವರನ್ನು ಆವಾಹಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಗುರುಗಳ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಗುರುಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಆ ಪಾದೋದಕವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿ ಸ್ತೋತ್ರಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತ ಗಂಧಾದಿ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗೀತಾದಿ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಾತಃಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಈ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವತಾರ್ಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಯಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾ ಮಾಡಿದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

ಪೂಜಾ ಕಲಶೋದಕದಿಂದ ಮೊದಲು ತುಲಸೀಕಾಷ್ಠ ತೈದು ಅದರ ಮೇಲೆ ಗಂಧ ತೈಯ್ಯಬೇಕು, ತುಲಸೀ ಗಂಧ ಮಿಶ್ರಿತ ಸ್ವಾದೂದಕವನ್ನು (ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.)[ಅಭಿಷೇಕಾರ್ಥವಾಗಿ ತೆಗೆದಿಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಭವವಿದ್ದರೆ ಕೇಶರ ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಬೇಕು.]

ಸರ್ವಭೂತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಿರಚ್ಯುತೋಽಸೌ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯಯಂ ನಿತ್ಯಮಜಂ ಸ ವಿಷ್ಣುರಪೇಕ್ಷಯಾದ್ಯೈರಖಿಲೈರಸಂಗೀ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಕ್ಷರಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ಯಥಾಸೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ ತಥಾ ರಾಗಾದಯೋ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಯಾಂತು ಪ್ರಶಮಂ ಮಮ ॥ ಏವಂ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಾಖ್ಯಂಸಂಸ್ತವಂ ಪರಮಂ ಜಪನ್ ॥ ಅವಾಪ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ಸಮಾರಾಧ್ಯ ಕೇಶವಂ ॥

ಅಥ ಪೂಜಾ

ಸಂಕಲ್ಪಃ :– ಆಚಮನಂ 24 ॥ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಃ ಸಂಕಲ್ಪಃ ॥ ಏವಂಗುಣವಿಶೇಷಣವಿಶಿಷ್ಟಾಯಾಂ ಶುಭತಿಥೌ ಭಗವತೋ ವೀರ್ಯೇಣ ಭಗವತೋ ಬಲೇನ ಭಗವತಸ್ತೇಜಸಾ ಭಗವತಃ ಕರ್ಮಣಾ ಭಗವತಾ ವಾಸುದೇವೇನ ಪ್ರೇರಿತೋಽಹಂ ಶ್ರೀಭೂವರಾಹಾತ್ಮಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶ ದೇವತಾಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶದೇವತಾ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಪುರುಷಸೂಕ್ತ ಮಂತ್ರೈಃ ಪುರಾಣಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ಧ್ಯಾನಾವಾಹನಾದಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ++ ಪೂಜಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ॥ ಇತಿ ಸಂಕಲ್ಪ್ಯ ॥

ತತಃ € **ಕಲಶಾರ್ಚನಂ** ॥ ದೇವಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗೇ ಶುದ್ಧೋದಕಪೂರಿತೌ ಕಲಶೌ ನಿಧಾಯ ತನ್ಮಧ್ಯೇ ತುಲಸೀಪತ್ರ ಸುಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ॥ ಕಲಶೌ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾತುಲಸೀದಲಂಗೃಹೀತ್ವಾ "ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ" ಇತಿ ಮೂಲ ಮಂತ್ರಂ ಅಷ್ಟವಾರಂ ಜಪಿತ್ವಾ ॥ ಇಮಂ ಮೇ ವರುಣಃ ಶುನಃ ಶೇಪೋ

++ ಷೋಡಶ ಉಪಚಾರಗಳೆಂದರೇ "ಆವಾಹನಾಸನಂ ಪಾದ್ಯ ಮರ್ಘ್ಯಮಾಚಮನೀಯಕಂ ॥ ಸ್ನಾನಂ ವಸ್ತ್ರೋಪವೀತಂ ಚ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನ್ಯನು ಕ್ರಮಾತ್ ॥ ಧೂಪಂ ದೀಪಂ ಚ ನೈವೇದ್ಯಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ॥ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿರಿತಿ, ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಉಪಚಾರಾಸ್ತು ಷೋಡಶ"

€ ಪೂಜಾ ಕಲಶಗಳ ವಿವರ ॥ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಕಲಶ. ಪ್ರಾಣದೇವರ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲಶ (ಗಿಂಡಿ), ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜಾ ಆರಂಭಿಸಿ ವೈಶ್ವದೇವ ಪೂರ್ಣವಾಗುವವರೆಗೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಲಶ, ಹೀಗೆ ನಿರಂತರ ಮೂರು ಕಲಶಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಪೂಜಾ ಕಲಶದ ಶುದ್ಧೋದಕವನ್ನು ಸ್ನಾನ ಕಲಶಕ್ಕೆ (ತೀರ್ಥಗಿಂಡಿ) ತುಂಬಿ ಅದನ್ನೂ ಪೂಜಾ ಕಲಶವನ್ನೂ ದೇವರ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ತುಲಸೀ, ಪುಷ್ಪ ಹಾಕಿ, ಕಲಶಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಲಸೀದಳ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು ಎಂಟಾವರ್ತಿ ಜಪಿಸಿ, ಕಲಶಾಭಿಮಂತ್ರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಗಂಗಾದಿ ಸರ್ವಮಹಾನದಿಗಳನ್ನೂ ಆವಾಹಿಸಿ ತುಳಸೀದಳದಿಂದ ಕಲಶದಲ್ಲಿ ಷಟ್ಕೋಣ (ಆರು ಮೂಲೆಯ) ಚಕ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಆರು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಸರ್ವೋಪಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ತುಳಸೀದಳವನ್ನು ಕಲಶಕ್ಕೆ ಏರಿಸಬೇಕು. ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಾದಿ ಆರು ಮುದ್ರೆಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಗಾಯತ್ರೀ ವರುಣಃ ಕಲಶಾಭಿಮಂತ್ರಣೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥ ಓಂ ಇಮಂ ಮೇ ವರುಣಃ ಶ್ರುಧೀ ಹವ ಮದ್ಯಾಚ ಮೃಳಚಯ ॥ ತ್ವಾಮ ವಸ್ಯುರಾಚಕೇ ॥ ಕಲಶಸ್ಯ ಮುಖೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಕಂಠೇ ॥ ರುದ್ರಃ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥

ಮೂಲೇ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೋಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಧ್ಯೇ ಮಾತೃಗಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ ಕುಕ್ಷೌತುಸಾಗರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾ ವಸುಂಧರಾ ॥ ಋಗ್ವೇದೋಥ ಯಜುರ್ವೇದಃ ಸಾಮವೇದೋಹ್ಯಥರ್ವಣಃ ॥ ಅಂಗೈಶ್ಚ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಲಶಂತು ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥ ಪುಷ್ಟಿಃ ಶಾಂತಿಶ್ಚ ಗಾಯತ್ರೀ ಸಾವಿತ್ರೀ ಚ ಸರಸ್ವತೀ ॥ ಆಯಾಂತು ದೇವಪೂಜಾರ್ಥಂ ದುರಿತ ಕ್ಷಯಕಾರಕಾಃ ॥ ಗಂಗೇ ಚ ಯಮುನೇಚೈವ ಗೋದಾವರಿ ಸರಸ್ವತಿ ॥ ನರ್ಮದೇ ಸಿಂಧು ಕಾವೇರಿ ಜಲೇಽಸ್ಮಿನ್ಸನ್ನಿಧಿಂ ಕುರು ॥ ತನ್ಮಧ್ಯೇ ತುಲಸೀದಲೇನ ಷಟ್ಕೋಣಚಕ್ರಂ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಮುದ್ರಾಃ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥ ನಿರ್ವಿಷೀಕರಣಾರ್ಥಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಅಮೃತೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಧೇನುಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಪವಿತ್ರೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಶಂಖಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ದಿಗ್ಬಂಧನಾರ್ಥಂ ಗದಾಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಸಂರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಚಕ್ರಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಜಲಶೋಧನಾರ್ಥಂ ಪದ್ಮಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಕಲಶಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತಾಭ್ಯೋನಮಃ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ತುಳಸೀ ಪತ್ರಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ॥ ಕಲಶಪ್ರಾರ್ಥನಾ ॥ ಕಲಶ ಕೀರ್ತಿಮಾಯುಷ್ಯಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಮೇಧಾಂ ಶ್ರೀಯಂ ಬಲಂ ॥ ಯೋಗ್ಯತಾಂ ಪಾಪಹಾನಿಂ ಚ ಪುಣ್ಯವೃದ್ಧಿಂ ಚ ಸಾಧಯ ॥ ಸರ್ವಕ್ಷೇತ್ರಮಯೋ ಯಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ಯತಃ ॥ ಅತೋ ಹರಿಪ್ರಿಯೋಽಸಿ ತ್ವಂ ಪೂರ್ಣಕುಂಭ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ॥ ಅಥ **ಶಂಖಪೂಜಾ** ॥ ಶಂಖಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಕದೈವತ್ಯಂ ಮಧ್ಯೇ ವರುಣದೇವತಾ ॥ ಪೃಷ್ಠೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಂ ವಿಂದ್ಯಾದಗ್ರೇ ಗಂಗಾ ಸರಸ್ವತೀ ॥ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ ॥ ಶಂಖೇತಿಷ್ಠಂತಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ತಸ್ಮಾಚ್ಛಂಖಂ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್ ॥ [1] ಪಾಂಚ ಜನ್ಯಾಯ ವಿದ್ಮಹೇ ಪಾವಮಾನಾಯ ಧೀಮಹಿ ॥ ತನಃ ಶಂಖಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ॥ ಇತಿಮಂತ್ರೇಣ ಕಲಶೋದಕೇನ ಶಂಖಂ ಪೂರಯಿತ್ವಾ ತತ್ರ ತುಲಸೀದಲಂ ನಿಧಾಯ ಶಂಖಪೃಷ್ಠೇ ಚಕ್ರ ಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಶಂಖಮಧ್ಯೇ

[1] ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಕಲಶೋದಕವನ್ನು ಶಂಖದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅದರಲ್ಲಿ ತುಲಸೀದಲ ಹಾಕಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೇನು ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ, ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಖಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಶಂಖವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು 12 ಆವರ್ತಿ ಜಪಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ತುಲಸೀದಲದಿಂದ ಸರ್ವ ಪೂಜಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

ಧೇನುಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಶಂಖಾಗ್ರೇ ಶಂಖಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಶಂಖಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೂಲಮಂತ್ರಂ ದ್ವಾದಶವಾರಂ ಜಪಿತ್ವಾ ॥ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇತ್ ॥ ತ್ವಂ ಪುರಾ ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನೋ ವಿಷ್ಣುನಾ ವಿಧೃತಃ ಕರೇ ॥

ನಮಿತಃ ಸರ್ವದೇವೈಶ್ಚ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಮೋಽಸ್ತುತೇ ॥ ಗರ್ಭಾ ದೇವಾರಿ ನಾರೀಣಾಂ ವಿಶೀರ್ಯಂತೇ ಸಹಸ್ರಧಾ ॥ ತವನಾದೇನ ಪಾತಾಲೇ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥ ತವ ನಾದೇನ ಜೀಮೂತಾ ವಿದ್ರವಂತಿ ಸುರಾಸುರಾಃ ॥ ಶಶಾಂಕಾಯುತದೀಪ್ತಾಭಪಾಂಚಜನ್ಯ ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥ ದರ್ಶನೇನಹಿ ಶಂಖಸ್ಯ ಕಿಂ ಪುನಃ ಸ್ಪರ್ಶನೇನ ತು ॥ ವಿಲಯಂ ಯಾಂತಿ ಪಾಪಾನಿ ಹಿಮವದ್ಭಾಸ್ಕರೋದಯೇ ॥ ನತ್ವಾ ಶಂಖಂ ಕರೇ ಧೃತ್ವಾ ಮಂತ್ರೇಣಾನೇನ ವೈಷ್ಣವಃ ॥ ಯಃ ಸ್ನಾಪಯತಿ ಗೋವಿಂದಂ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಮನಂತಕಂ ಇತಿ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಶಂಖಸ್ಥೋದಕಂ ತುಲಸೀದಲೇನ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪೂಜಾಸಾಧನ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಯೇತ್ ॥

ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷೆತ್ಯಾವಾಹನಂ ॥ ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾಪುರುಷಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ ॥ ಸಭೂಮಿಗ್ಂ ಸರ್ವತಸ್ಪೃತ್ವಾತ್ಯ ತಿಷ್ಠದ್ದ ಶಾಂಗುಲಂ ॥ ಬ್ರಹ್ಮೇಶಾದ್ಯೈಃ ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ಗುಣಾಬ್ಧಿಂ ದೋಷೈರ್ಹೀನಂ ದೇವಕೀನಂದನಂ ತಂ ॥ ಸಾಲಂಕಾರಂ ಸಾಯುಧಂ ಭಕ್ತಸೇವ್ಯಂ ಸರ್ವಾಧಾರಂ ವಿಷ್ಣು ಮಾವಾಹಯಾಮಿ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಾಯ ನಮಃ @ ಆವಾಹನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಪುರುಷ ಏವೇದಗ್ಂ ಇತ್ಯಾಸನಂ ॥ ಓಂ ಪುರುಷ ಏವೇದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭಾವ್ಯಂ ॥ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನೋ ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥ ಕಲ್ಪದ್ರುಮೂಲೇ ಮಣಿಶೋಭಿಭೂಮೌ ಸಿಂಹಾಸನಂ ಸ್ವರ್ಣಮಯಂಸರತ್ನಂ ॥ ವಿಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಾವೃತಮಚ್ಯುತ ಪ್ರಭೋ ಗೃಹಾಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರಣೀಸಮನ್ವಿತ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವೆಂಕಟೇಶಾಯ ನಮಃ ಆಸನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ತತಃ ಏಹ್ಯೇಹಿ ಭಗವನ್ವಿಷ್ಣೋಸ್ನಾನಾರ್ಥಂ ಮಜ್ಜನಾಲಯಂ ॥ ಇತಿ ಮಂತ್ರೇಣ

@ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಪೂಜಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಲಗ್ರಾಮ, ಸುದರ್ಶನ, ಚಕ್ರಾಂಕಿತ, ವಿಷ್ಣುಪಾದ, ವಿಷ್ಣುಮೂರ್ತಿ, ಹೀಗೆ ಐದು ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಇಲ್ಲಿ ಆವಾಹನವೆಂದರೆ ಅರ್ಚಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಂಬಮೂರ್ತಿಯು ಸಾಲಿಗ್ರಾಮಸ್ಥ ಹರಿಯೂ ಒಂದೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣವೇ ಆವಾಹನವು. ಯಾಕೆಂದರೆ "ಸಾಲಿಗ್ರಾಮೇ ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತೇ ನಾವಾಹನವಿಸರ್ಜನೇ ॥ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದಿಸಂಸ್ಥಸ್ಯ ಧ್ಯಾಯೇದ್ಬಿಂಬಸ್ಯ ಚೈ ಕತಾಂ" ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವನಾದ್ದರಿಂದ ಆವಾಹನ ವಿಸರ್ಜನೆಗಳೆರಡೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವ್ಯನಾದ, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ದೋಷದೂರನಾದ, ದೇವಕೀತನಯನಾದ, ಸರ್ವಭೂಷಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವ, ಶಂಖಚಕ್ರಾದ್ಯಾಯುಧ ಧರಿಸಿದ, ಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಬುವ,

ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದೀನ್ ಸ್ನಾನಪಾತ್ರೇ ನಿಧಾಯ ॥ ಏತಾವಾನಸ್ಯೇತಿ ' ಪಾದ್ಯಂ ॥ಓಂ ಏತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾತೋ ಜ್ಯಾಯಾಗ್ಙುಶ್ಚ ಪುರುಷಃ ॥ ಪಾದೋಽಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನಿ ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವಿ ॥ ಸ್ವಾಮಿಪುಷ್ಕರಣೀತೋಯಂ ಸಮಾನೀತಂ ಮಯಾ ಪ್ರಭೋ ರಪಾದಯೋರರ್ಪ್ಯತೇ ದೇವ ಪಾದ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಾಯನಮಃ ॥ ಪಾದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಇತ್ಯರ್ಘ್ಯಂ ॥ ಓಂ ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವ ಉದೈತ್ಪುರುಷಃ ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾಭವತ್ಪುನಃ ॥ ತತೋವಿಷ್ವಙ್ವ್ಯಕ್ರಾಮ ತ್ಸಾಶನಾನ ಶನೇ ಅಭಿ ॥ ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಜಗತ್ಪತೇ ॥ ಗ್ರಹಾಣೇದಂ ಮಯಾದತ್ತಂ ಕರೆಯೋರಾರ್ಘ್ಯಮುತ್ತಮಂ ॥ ಲ....ವೇ....ಅರ್ಘ್ಯಂ ಸ.... ॥ ತತೋವಿರಾಳೇತ್ಯಾಚಮನಂ ॥ ತತೋ ವಿರಾಳ ಜಾಯತ ವಿರಾಜೋಅಧಿ ಪುರುಷಃ॥ ಸಜಾತೋ ಅತ್ಯ ರಿಚ್ಯತ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋಪುರಃ ॥ ನಮಸ್ತೇ ಪದ್ಮನಾಭಾಯ ತ್ರಿಗುಣಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ ॥ ಮಯಾ ನಿವೇದಿತಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಗೃಹಾಣಾಚಮನೀಯಕಂ ॥ ಲ...ವೇಂ...ಆಚಮನಂ ಸಂ....॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞೇತಿ ಸ್ನಾನಂ ॥ ಓಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತಸ್ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ

ನನ್ನ ಹೃತ್ಕಮಲ ವಾಸಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಬಿಂಬರೂಪ ಹರಿಯೇ ಈತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಶ್ರೀ ಭೂ ಸಹಿತನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಹೇಮರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ, ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರದ ಹಾಸಿಗೆಯುಳ್ಳ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸು. ಎಂದು ತುಲಸೀದಲವನ್ನು ಸಾಲಗ್ರಾಮದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಬೇಕು.

' ಪಾದ್ಯಮೊದಲ್ಮಾಡಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮುಗಿಯುವ ವರೆಗೂ ಘಂಟೆಯನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಪಚಾರವನ್ನು, ಭಕ್ತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಹೇ ಪ್ರಭೋ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವ ಪಾದ್ಯಾರ್ಘ್ಯಾಚಮನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆಂದು ಶಂಖೋದಕದಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನವನ್ನಾದರೂ ನಿರಂತರ ತುಲಸೀಮಿಶ್ರಿತ ಶಂಖೋದಕದಿಂದಲೇ ಅರ್ಪಿಸಿದ (ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನವಿಧಿಯು ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪಂಚಾಮೃತ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಅದರಂತೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.) ನಂತರ ಸ್ವಾದೂದಕ (ಗಂಧೋದಕ) ಸ್ನಾನವು "ಅಷ್ಟಗಂಧೋದಕೈರ್ಯಸ್ತು ಅಭಿಷೇ ಚಯತೇ ಹರಿಂ ॥ ಸಹಸ್ರ ವಾರ್ಷಿಕೀ ಪೂಜಾ ದಿನೇನೈಕೇನ

ಪಶೂಗ್ಗುಸ್ತಾಗ್ಗುಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾ ನಾರಣ್ಯಾ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಶ್ಚಯೇ ॥ ವಿಶ್ವಾಯ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ವಿಶ್ವೇಶಾಯ ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥ ಸ್ನಾನಾರ್ಥಮಿದಮಾನೀತಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ ॥ ಆದೌ ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನಂ ॥ ಲ...ವೇಂ...ಪಯಃಸ್ನಾನಂ ಸಂ..॥ ಲ..ವೇಂ...ದಧಿಸ್ನಾನಂ ಸಂ..॥ ಲ..ವೇಂ..ಘೃತ ಸ್ನಾನಂ ಸಂ..॥ ಲ...ವೇಂ...ಮಧುಸ್ನಾನಂ ಸಂ..॥ ಲ... ವೇಂ..ಶರ್ಕರಾಸ್ನಾನಂ ಸಂ...॥ ಅಗ್ಸುಶುನಾತೇತಿ ಸ್ವಾದೂದಕಸ್ನಾನಂ ಓಂ ಅಗ್ಸು ಶುನಾತೇ ಅಗ್ಸುಶುಃ ಪೃಚ್ಯತಾಂ ಪರುಷಾ ಪರುಃ ॥ ಗಂಧಸ್ತೇ ಸೋಮ ಮವತು ಮದಾಯ ರಸೋ ಅಚ್ಯುತಃ ॥ ಶ್ರೀ ಲ...ವೇಂ... ಸ್ವಾದೂದಕಸ್ನಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥

" ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷೇತಿ ಷೋಡಶರುಚಾಂ ನಾರಾಯಣಋಷಿಃ ಆದ್ಯಾನಾಂ ಪಂಚದಶಾನಾಮನುಷ್ಟಪ್ ಅಂತ್ಯಾಯಾಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಪರಮಪುರುಷೋ ದೇವತಾ ಅಭಿಷೇಕೇ ವಿನಿಯೋಗಃ ॥ ಓಂ ಸಹಸ್ರ ಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷ ಸ್ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್ ॥ ಸಭೂಮಿಗ್ಂ ಸರ್ವತ ಸ್ಪೃತ್ವಾತ್ಯ ತಿಷ್ಟದ್ದಶಾಂಗುಲಂ ॥1॥ ಪುರುಷ ಏವೆದಗ್ಂ ಸರ್ವಂ ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ಭಾವ್ಯಂ ಉತಾಮೃತತ್ವಸ್ಯೇಶಾನೋ ಯದನ್ನೇನಾತಿರೋಹತಿ ॥2॥ ಏತಾವಾನಸ್ಯ ಮಹಿಮಾತೋ ಜ್ಯಾಯಾಗ್ಂಶ್ಚ ಪೂರುಷಃ ॥ ಪಾದೋಽಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾ ಭೂತಾನಿ ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ ದಿವಿ ॥ ತ್ರಿಪಾದೂರ್ಧ್ವಉದೈತ್ಪುರುಷಃ ಪಾದೋಽಸ್ಯೇಹಾಭವತ್ಪುನಃ ॥ ತತೋ ವಿಷ್ವಙ್ವ್ಯಕ್ರಾಮತ್ಸಾಶನಾನ ಶನೇ ಅಭಿ ॥4॥ ತತೋ ವಿರಾಳಜಾಯತ ವಿರಾಜೋ ಅಧಿ ಪುರುಷಃ ॥ ಸಜಾತೋ ಅತ್ಯರಿಚ್ಯತ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಮಿಮಥೋ ಪುರಃ ॥5॥ ತ ಸ್ಮಾ ದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತ ಸ್ಸಂಭೃತಂ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ ॥ ಪಶೂಗ್ಸ್ತಾಗ್ಗುಶ್ಚಕ್ರೇ ವಾಯವ್ಯಾ ನಾರಣ್ಯಾ ಗ್ರಾಮ್ಯಾಶ್ಚಯೇ ॥6॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತ

ಲಭ್ಯತೇ"॥

" ಆಮೇಲೆ ಪುರುಷಸೂಕ್ತದಿಂದ ಶುದ್ಧೋದಕ ಸ್ನಾನವು ಅಂತೂ 12 ಆವರ್ತಿಗೆ ಕಡಿಮೇಯಾಗದಂತೆ ಶಂಖೋದಕದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಭಿಷೇಕೋದಕವೇ ತೀರ್ಥವೆನಿಸುವುದು.

ಋಚಸ್ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ ಛಂದಾಗ್ಂಸಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾ ದಜಾಯತ ॥7॥ ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾಯಂತ ಯೇ ಕೇಚೋಭಯಾದತಃ ॥ ಗಾವೋಹ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ ॥8॥ ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪ್ರೌ ಕ್ಷನ್ಪುರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ ॥ ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚಯೇ ॥9॥ ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃ ಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪಯನ್ ॥ ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯಾಸೀತ್ಕಿಂ ಬಾಹೂ ಕಿಮೂರೂ ಪಾದಾ ಉಚ್ಯೇತೇ ॥10॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀ ದ್ಬಾಹೂರಾಜನ್ಯಃ ಕೃತಾಃ ॥ ಊರು ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥11॥ ಚಂದ್ರಮಾಮನಸೋ ಜಾತಶ್ಚಕ್ಷೋಸ್ಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಾದ್ವಾಯುಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚ ಮುಖಾದಗ್ನಿರಜಾಯತ ॥12॥ ನಾಭ್ಯಾ ಅಸೀದಂತರಿಕ್ಷಗ್ಂಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌ ॥ ಸಮವರ್ತತ ॥ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿರ್ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಾತ್ತಥಾ ಲೋಕಾಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ ॥13॥ ಯತ್ಪುರುಷೇಣ ಹವಿಷಾ ದೇವಾ ಯಜ್ಞಮತನ್ವತ ॥ ವಸಂತೋ ಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ ॥14॥ ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾ ಸನ್ಪರಿಧಯಸ್ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತ ಸಮಿಧಃ ಕೃತಾಃ ॥ ದೇವಾಯ ದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾ ಅಬಧ್ನನ್ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ ॥15॥ ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞ ಮಯಜಂತ ದೇವಾಸ್ತಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾ ನ್ಯಾಸನ್ ॥ ತೇಹನಾಕಮ್ಮಹಿಮಾನಸ್ಸಚಂತ ಯತ್ರಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾಃ ಸಂತಿ ದೇವಾಃ ॥16॥

ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವೇಂ.... ಶುದ್ಧೋದಕಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾದಿತಿ ವಸ್ತ್ರಂ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜ್ಞಾತ್ಸರ್ವಹುತ ಋಚಸ್ಸಾಮಾನಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ ಛಂದಾಗ್ಂಸಿ ಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾದ್ಯಜುಸ್ತಸ್ಮಾದಜಾಯತ ॥ ಕೌಶೇಯಂ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಂಚ ಯಥೋಕ್ತಂ ತತ್ತಥೈವಚ॥ ನಿವೇದಿತಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸ್ತ್ರಂಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ ॥ ಲ...ವೇಂ...ವಸ್ತ್ರಂ ಸಂ.. ॥ ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಇತ್ಯುಪವೀತಂ ॥ತಸ್ಮಾದಶ್ವಾ ಅಜಾಯಂತ ಯೇ ಕೇಚೋಭಯಾದತಃ ॥ ಗಾವೋಹಜಜ್ಞಿರೇ ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾಜ್ಜಾತಾ ಅಜಾವಯಃ ॥ ನಮಸ್ತೇಸ್ತು ಹೃಷಿಕೇಶ ತ್ರಾಹಿಮಾಂ ಭವಸಾಗರಾತ್ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಂ ಚೋತ್ತರೀಯಂ ಗೃಹಾಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ ಲ...ವೇಂ... ಉಪವೀತಾರ್ಥೆ ತುಲಸೀಪತ್ರಂ ಸಂ..॥ ಕೇಯೂರ ಕುಂಡಲಕಿರೀಟಸುಕೌಸ್ತುಭಾನಿ ಸತ್ಕಿಂಕಿಣೀಚರಣನೂಪುರಪೂರ್ವಕಾನಿ॥ ಅಮ್ಲಾನಪಂಕಜಕೃತಾಂ ವನಮಾಲಿಕಾಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಕಂಸಮಥನಾಯ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಲ...ವೇಂ... ಆಭರಣಾರ್ಥೇ

ತುಲಸೀಪತ್ರಂ ಸಂ.. ॥ ತಂಯಜ್ಞಮಿತಿ˝ ಗಂಧಂ ॥ ಓಂ ತಂಯಜ್ಞಂ ಬರ್ಹಿಷಿ ಪೌಕ್ಷನ್ಪುರುಷಂ ಜಾತಮಗ್ರತಃ ॥ ತೇನ ದೇವಾ ಅಯಜಂತ ಸಾಧ್ಯಾ ಋಷಯಶ್ಚಯೇ ॥ ಶ್ರೀಖಂಡಚಂದನಂ ದಿವ್ಯಂ ಗಂಧಾಢ್ಯಂ ಸುಮನೋ ಹರಂ ॥ ವಿಲೇಪನಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಧೋಯಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ ॥ ಲ...ವೇಂ.. ಗಂಧಂ ಸಂ.. ॥ ಕಸ್ತೂರಿಕಲ್ಕಜಂ ಭಾಲೆ ತಿಲಕಂ ತೇ ಮನೋಹರಂ ॥ ಸಂಗ್ರಹಾಣಾಕ್ಷತಸ್ಥಾನೇ ಶ್ರೀಶ ಭಕ್ತಾರ್ತಿನಾಶನ ॥ ಲ...ವೇಂ... ಅಕ್ಷತಾಂ ಸಂ.. ॥ ತತ ˈ ಸ್ತುಲಸೀಂ ಕೇಶವಾದಿನಾಮಭಿಃ ಮತ್ಸ್ಯಾದಿದಶಾವತಾರನಾಮಭಿಶ್ಚ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ ॥ ಓಂ ಕೇಶವಾಯನಮಃ । ನಾರಾಯಣಾಯನಮಃ । ಇತ್ಯಾದಿ 24. ಮತ್ಸ್ಯಾಯನಮಃ ಇತ್ಯಾದಿ 10 ಯಥಾಸಂಭವಂ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ ॥ ಲ...ವೇಂ... ತುಲಸೀಪತ್ರಾಣಿ ಸ..॥ ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುರತಿ " ಪುಷ್ಪಾಣಿ ॥ ಓಂ ಯತ್ಪುರುಷಂ ವ್ಯದಧುಃಕತಿಧಾ ವ್ಯಕಲ್ಪಯನ್ ॥ ಮುಖಂ ಕಿಮಸ್ಯಾಸೀತ್ಕಿಂ ಬಾಹೂ ಕಿಮೂರೂ ಪಾದಾ ಉಚ್ಯೇತೇ ॥

˝ ತುಲಸೀ ಮಿಶ್ರಿತ ಗಂಧವನ್ನು ಗುಳಗಿ ಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದು ನಾಮದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಏರಿಸಬೇಕು.

ˈ ತುಲಸೀ ದಳಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದು ನಾಮಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಏರಿಸಬೇಕು. ಅನುಕೂಲವಾದಷ್ಟು ದಳಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಏರಿಸಬೇಕಲ್ಲದೆ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಅನೇಕ ದಳಗಳನ್ನು ಏರಿಸಬಾರದು. ತುಳಸೀ ಸಿಗದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು ಅಥವಾ ಒಣಗಿದ ಕಾಷ್ಠ, ಅದೂ ಇಲ್ಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತಲಸಿಯನ್ನೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿ ಏರಿಸಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಗೌಣ ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ತುಲಸೀ ಇಲ್ಲದೇ ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ತುಲಸೀ ಇಲ್ಲದೇ ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಹರಿಯು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಳೇ ಮಂಜರಿ ದಳಗಳೇ ಹರಿಗೆ ಅತಿ ಪ್ರಿಯವಾದವು.

" ಹೂವುಗಳನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಒಂದೊಂದು ನಾಮ ಅಂದು ಒಂದೊಂದೇ ಏರಿಸಬೇಕು. ಬಿಲ್ವವನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕಾದರೆ ತುಂಬು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡಿ ಎಲೆಯ ಬೆನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಹತ್ತುವಂತೆ ಅಂಗಾತ ಏರಿಸಬೇಕು. ಹೂವು ತುಲಸಿಗಳನ್ನು ಔಡಲ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬುಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಾರದು.

ಕರವೀರೈರ್ಜಾಜಿಕುಸುಮೈಶ್ಚಂಪಕೈರ್ಬಕುಲೈಃ ಶುಭೈಃ ॥ ಶತಪತ್ರೈಶ್ಚ ಕಲ್ಹಾರೈರರ್ಚಯೇತ್ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ॥ ಮಾಲ್ಯಾದೀನಿ ಸುಗಂಧೀನಿ ಮಾಲತ್ಯಾದಿನಿ ವೈ ಪ್ರಭೋ ॥ ಮಯಾಹೃತಾನಿ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ಪುಷ್ಪಾಣಿ

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಂ ॥ ಸೇವಂತಿಕಾಬಕುಲಚಂಪಕಲಪಾಟಲಾಬ್ಜೈಃ ಪುನ್ನಾಗಜಾಜಿಕರವೀರರಸಾಲಪುಷ್ಪೈಃ ॥ ಬಿಲ್ವಪ್ರವಾಲ ತುಲಸೀದಲಮಲ್ಲಿಕಾಭಿಸ್ತ್ವಾಂ ಪೂಜಾಯಾಮಿ ಜಗದೀಶ್ವರ ಮೇಪ್ರಸೀದ ॥ ಲ...ವೇಂ...ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಂ.. ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಸ್ಯೇತಿ ++ ಧೂಪಂ ಓಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಸ್ಯ ಮುಖಮಾಸೀದ್ಬಾಹೂರಾಜನ್ಯಃಕೃತಃ ॥ ಊರೂ ತದಸ್ಯ ಯದ್ವೈಶ್ಯಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಗ್ಂ ಶೂದ್ರೋ ಅಜಾಯತ ॥ ಧ್ಯೇಯಂ ಸದಾಪರಿಭವಘ್ನಮಭೀಷ್ಟ ದೋಹಂ ತೀರ್ಥಾಸ್ಪದಂ ಶಿವವಿರಿಂಚನುತಂ ಶರಣ್ಯಂ ॥ ಭೃತ್ಯಾರ್ತಿಹಂ ಪ್ರಣತಭಕ್ತಭವಾಬ್ಧಿಪೋತಂ ವಂದೇ ಮಹಾಪುರುಷ ತೇ ಚರಣಾರವಿಂದಂ ॥ ವನಸ್ಪತ್ಯುದ್ಭವೋ ದಿವ್ಯೋ ಗಂಧಾಢ್ಯೋಗಂಧವತ್ತಮಃ ॥ ಆಘ್ರೇಯಃ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಧೂಪೋಯಂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹ್ಯತಾಂ ॥ ಲ...ವೇಂ.. ಧೂಪಂ ಸಂ.. ॥ ಚಂದ್ರಮಾ ಇತಿ ದೀಪಂ ॥ ಓಂ ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸೋ ಜಾತ ಶ್ಚಕ್ಷೋಃಸೂರ್ಯೋ ಅಜಾಯತ ॥ ಶ್ರೋತ್ರಾದ್ವಾಯುಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಶ್ಚಮುಖಾದಗ್ನಿರಜಾಯತ ॥ ಸಾಜ್ಯಂ € ತ್ರಿವರ್ತಿ ಸಂಯುಕ್ತಂ ವಹ್ನಿನಾ ಯೋಜಿತಂ ಮಯಾ ॥ ಗೃಹಾಣ ಮಂಗಲಂ ದೀಪಂ

++ ಶ್ರೀಗಂಧ ಅಗರು ಕಪ್ಪರ ದೇವದಾರು ಗುಗ್ಗುಲ ಜಾಜಿಕಾಯಿ ಬಿಲ್ವ ಬಾಳದಬೇರು ಕೋಷ್ಠ ಸಾಲವೃಕ್ಷದ ಅಂಟು ಈ ಹತ್ತು ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಪುಡಿಗೆ ದಶಾಂಗವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಕೆಂಡದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಅದರ ಸುಗಂಧ ದೇವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಶಂಖಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಪಾದದಿಂದ ಕಿರೀಟದ ವರೆಗೆ ಕಿರೀಟದಿಂದ ಪಾದದವರೆಗೆ ಎತ್ತಿ 3 ಸುತ್ತು ತಿರುವಿ ಅದನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

€ ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳು ಉದ್ದವಿದ್ದ ಮಂಗಳಾರತಿ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ತೊಯ್ಸಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ ಅದನ್ನು ಶಂಖಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ, ಧೂಪಾರ್ತಿಯಂತೆ ಮೂರು ಸುತ್ತು ತಿರುವಿ ಅದನ್ನು ಹೊಗೆ ಏಳದಂತೆ ನಂದಿಸಬೇಕು. "ಚತುರಾಷ್ಟಾಂಗುಲೋಚ್ಛೇದಂ ದೀಪವರ್ತಿ ಸಮನ್ವಿತಂ ॥ ಉಚ್ಚೈರಾದಾಯ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾ ಮಾಪಾದತಲ

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯತಿಮಿರಾಪಹ ॥ ಭಕ್ತ್ಯಾದೀಪಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ದೇವಾಯ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ॥ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ನರಕಾದ್ಘೋರಾದ್ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿರ್ನಮೋಸ್ತುತೇ ॥ ಲ...ವೇಂ.. ದೀಪಂ ಸಂ ॥ ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಿತಿ ನೈವೇದ್ಯಂ ॥ ನಾಭ್ಯಾ ಆಸೀದಂತರಿಕ್ಷಗ್ಂಶೀರ್ಷ್ಣೋ ದ್ಯೌಃ ಸಮವರ್ತತ ॥ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಭೂಮಿರ್ದಿಶಃಶ್ರೋತ್ರಾತ್ತಥಾ

ಲೋಕಾಂ ಅಕಲ್ಪಯನ್ ॥ ವಂದೇ ವಚಿದ್ಯಂ ಸದಾನಂದಂ ವಾಸುದೇವಂ ನಿರಂಜನಂ ಇಂದಿರಾಪತಿಮಾದ್ಯಾದಿ ವರದೇಶ ವರಪ್ರದಂ ॥ ಇತಿ ಯಥಾ ಸಂಭವಂ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರಂ ಪಠೇತ್॥ ದೇವಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗೇ ಪೂರ್ವಭಾಗೇ ವಾ ಚತರಸ್ರ ಮಂಡಲಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ಮೃತ್ಯುಕ್ತ ಪ್ರಕಾರೇಣ " ನೈವ್ಭೆದ್ಯಂ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ॥ ಘೃತಮಾಸಿಚ್ಯ ॥ ತದುಪರಿ ತುಲಸೀದಲಂ ನಿಧಾಯ ॥ ಪೂರ್ವಕಲಶೋದಕೇನ ಪ್ರಣವೇನ ಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯ ॥ ಮಕ್ಷಿಕಾದಿ ಜಂತುಸ್ಪರ್ಶದೋಷ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ವಾಯುಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಅಮೃತೀಕರಣಾರ್ಥಂ ಧೇನುಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ॥ ಭಗವನ್ ಶ್ರೀಪತೇ ನ್ಯಸ್ತಂ ನೈವೇದ್ಯಂ ಪುರತೋ ಮಯಾ ॥ ಕಪಿಲಾತ್ಮಕರೂಪೇಣ ಚಕ್ಷುಷಾ ತ್ವಂ ವಿಲೋಕಯ ॥ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರವಿತ್ರಂ ಪೂರ್ಣಂತು ಸುಸ್ವಾದುರಸಸಂಯುತಂ ॥ ಆಸ್ವಾದಯ ಸ್ವಾದರಸಂ ಭುಂಕ್ಷ್ವ ದೇವ ರಮಾಪತೇ ॥ ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ

ಮಸ್ತಕಂ ॥ ಶ್ರೀ ಪರಿಭ್ರಾಮ್ಯ ದೇವೇಶಂ ಬಹಿರೇನಂ ತತಃ ಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥ ನಿರ್ವಾಪಿತಾನಾಂ ದೀಪಾನಾಂ ಧೂಮಂ ಜಿಘ್ರಂತಿ ದೇವತಾಃ ॥ ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ವಾಪಿತಾನಾಂತು ಧೂಮಂ ಜಿಘ್ರಂತಿ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥ ತಸ್ಮಾನ್ನಿರ್ವಾಪಯೇದ್ದೇವವೃದ್ಧ್ಯೈ ಕ್ಷಕ್ಷರಃ ಯಾಯ ಚ" ಏಕಾರ್ತಿಕ್ಯವು ತಾನಾಗಿ ನೊಂದಿದರೆ ಅದರ ಹೊಗೆಯಿಂದ ದೈತ್ಯರು ಆನಂದದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತರಾಗಿ ಪೂಜಾ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರಾದ್ದರಿಂದ ಏಕಾರ್ತಿಕ್ಯವನ್ನು (ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು) ಹೊಗೆ, ಏಳದಂತೆ ನಂದಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದು. ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ಭಯವಿಲ್ಲದಾಗುವುದು.

" ದೇವರ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಚೌಕು ಮಂಡಲ ಮಾಡಿ, ಒಂದರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುಸುರಿ ಅಲ್ಲದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲದೆ ಹಾಲು ನೀರು ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನು ದೇವರ ಮುಂಭಾಗವೇ ಪೂರ್ವವೆಂತ ತಿಳಿದು ಎಲೆಗೆ ಬಡಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಅನ್ನಾದಿ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಆಯಾಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಆಚಿಯಾ ರೂಪದ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿ ದ್ವಾದಶ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತ ನಿವೇದನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಮಹಾ ನೈವೇದ್ಯ ಎಂದು ಹೆಸರು. (ನಿವೇದನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವು) ಕಲಶೋದಕವನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಡಗೈ ಮುಚ್ಚಿ ಓಂಕಾರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಣ ಮಾಡಿ ಆ ನೀರಿನಿಂದ ಸರ್ವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ನೊಣ ಮುಂತಾದ ಜಂತುಗಳ ಸ್ಪರ್ಶದೋಷ ನಿವಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಾಯು ಮುದ್ರೆಯನ್ನು (ಬಲಗೈಯಿಂದ ಗಾಳಿ ಹಾಕೋಣ) ಅಮೃತ

ದೇವೇಶಂ ನೈವೇದ್ಯಂ ಹ್ಯರ್ಪಯೇತ್ಸುಧೀಃ ॥ ಗಾಯುತ್ರ್ಯಾ ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷ್ಯ ಸತ್ಯಂತ್ವರ್ತೇನ ಪರಿಷಿಂಚಾಮೀತಿ ಸ್ಥಾಪಿತ ಪದಾರ್ಥಾನ್ ಪರಿಷಿಚ್ಯ ಇಮಂ ಮಂತ್ರಮುದೀರಯೇತ್ ॥ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಸುಧಾ ರೂಪಂ ಕರೇ ತೇ ದಕ್ಷಿಣೇಽನಘ ॥ ಆಪೋಶನಂ ದೀಯಮಾನಂ ಪಿಬ ದೇವ ರಮಾಪತೇ ॥ ಸುಧಾರಸಂ ಸುವಿಪು

ಲಮಾಪೋಶನಮಿದಂ ತವ ॥ ಗೃಹಾಣತ್ವಂ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಥೇಷ್ಟಮುಪಭುಜ್ಯತಾಂ ॥ ಅಮೃತೋಪಸ್ತರಣಮಸಿ ಸ್ವಾಹಾ ಇತಿ ದೇವಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಕರೇ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾದೀಯಮಾನಂ ಆಪೋಶನಂ ತವೇ ತ್ಯನುಸಂಧಾಯ ॥ ಆಪೋಶನೋಚ್ಛಿಷ್ಟಂ ಜಲಂ ಪಾತ್ರಾಂತರೇ ಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥ ಓಂ ಪ್ರಾಣಾಯ ಸ್ವಾಹಾ ಪ್ರಾಣಾತ್ಮನೆ ಅನಿರುದ್ಧಾಯೇದಂ ॥ ಅಪಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ ಅಪಾನಾತ್ಮನೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾಯೇದಂ ॥ ವ್ಯಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ ವ್ಯಾನಾತ್ಮನೇ ಸಂಕರ್ಷಣಾಯೇದಂ ॥ ಉದಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ ಉದಾನಾತ್ಮನೇ ವಾಸುದೇವಾಯೇದಂ ಸಮಾನಾಯಸ್ವಾಹಾ ಸಮಾನಾತ್ಮನೇ ನಾರಾಯಣಾಯೇದಂ ಹಸ್ತೋದಕಂ ದತ್ವಾ ॥ ಸೌವರ್ಣೇ ಸ್ಥಾಲಿವರ್ಯೇ ಮಣಿಗಣಖಚಿತೇ ಗೋಘೃತಾಕ್ತಾನ್ ಸುಪಕ್ವಾನ್ ಭಕ್ಷ್ಯಾನ್ ಭೋಜ್ಯಾಂಶ್ಚ ಲೇಹ್ಯಾನಪಿ ಸಕಲ ಮಹಚ್ಚೋಷ್ಯಮನ್ನಂ ನಿಧಾಯ ॥ ನಾನಾಶಾಕೈರುಪೇತಂ ಘೃತಮಧು ದಧಿಕ್ಷೀರಪಾನೀಯಯುಕ್ತಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಚಾಪಿ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರತಿದಿವಸಮಹಂ ಮಾನಸೇ ಚಿಂತಯಾಮೀ ॥

ಅದ್ಯತಿಷ್ಠತಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಕಲ್ಪಿತಂ ಚಾಪರಂ ಗೃಹೇ ॥ ಪಕ್ವಮನ್ನಂ ಸಪಾನೀಯಂ ಸರ್ವೋಪಸ್ಕರ ಸಂಯುತಂ ॥ ಯಥಾಕಾಲಂ ಮನುಷ್ಯಾದ್ಯೈರ್ಭೋಕ್ಷ್ಯಮಾನಂ ಶರಿರೀಭಿಃ ॥ ತತ್ಸರ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಪೂಜಾಸ್ತು ಪ್ರೀಯ ತಾಂ

ಸರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಧೇನು (ಆಕಳ ಮೊಲೆ) ಮುದ್ರೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತ

ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ನೀರು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ವಿನಯದಿಂದ ಭಗವಂತನೇ ಇಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಪಿಲರೂಪದಿಂದ ನೋಡಿ ರುಚಿಕರ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರ ಮಾಡಿ ಸ್ವಾದುರಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಆಪೋಶನವನ್ನು ಶಂಖೋದಕದಿಂದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಾಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಹಾಕಾರದಿಂದ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹನಿ ಹನಿ ಬಿಡಬೇಕು. ನಂತರ ಮೂಲಮಂತ್ರವನ್ನು 108 ಜಪಿಸುತ್ತ ಹರಿಯು ಭೋಜನ ಮಾಡುವನೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ನಡುವೆ ಪಾನಿಯವನ್ನು (ಶುದ್ಧ ನೀರನ್ನು) ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಭೋಜನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರಾಪೋಶನವನ್ನು ಶಂಖೋದಕದಿಂದಲೇ ಹಾಕಬೇಕು. ಶಂಖೋದಕದಿಂದ ನೈವೇದ್ಯ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬಾರದು. "ನೈವೇದ್ಯಂ ಶಂಖತೋಯೇನ ಪ್ರೋಕ್ಷಯೇನ್ನ ಕದಾಚನ" ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನ ಗಂಡೂಷ (ಬಾಯಿ ಮುಕ್ಕಳಿಸೋಣ) ವಾದ ನಂತರ ತಾಂಬೂಲ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಮೇ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ ಮಧ್ಯೇ ಮಧ್ಯೇ ಜಲಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಮೂಲಮಂತ್ರಮಷ್ಟೋತ್ತರಂ ಜಪಿತ್ವಾ ಭುಂಜಾನಂ ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್ ॥ ಪ್ರಾಶ್ಯಾದ್ರಮಾಸಮರ್ಪಿತಂ ಉತ್ತರಾಪೋಶನಂ ಅಮೃತಾಪಿ ಧಾನಮಸಿ ಇತಿ

ಮಂತ್ರ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಹರಿಃ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತಿ ಅನುಸಂಧೇಯಂ ॥ ಲಂ...ವೇ... ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಹಸ್ತಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಸಂ..॥ ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಸಂ.. ॥ ಮೂಲಮಂತ್ರೇಣ ಗಂಡೂಷಂ ಸಂ ॥ ಯತ್ಪುರುಷ್ಷೇಣೇತಿ ತಾಂಬೂಲಂ ॥

ಯತ್ಪುರುಷೇಣ ಹವಿಷಾ ದೇವಾ ಯಜ್ಞಮತನ್ವತ ॥ ವಸಂತೋ ಸ್ಯಾಸೀದಾಜ್ಯಂ ಗ್ರೀಷ್ಮ ಇಧ್ಮಶ್ಶರದ್ಧವಿಃ ॥

ಸೂಪೂಗ ಖಂಡಂ ಚ ಸುಪಕ್ವ ಪರ್ಣಂ ಸಶಂಖ ಚೂರ್ಣಂ ಘನಸಾರಮಿಶ್ರಂ ॥ ಸುವಾಸಿತಂ ದೇವ ದಯಾರಸಾರ್ದ್ರ ತಾಂಬೂಲಮೇತತ್ಕರುಣಾ ಪಯೋಧೇ ॥ ಲಂ.. ವೇಂ.. ತಾಂಬೂಲಂ ಸಂ.. ॥ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಗರ್ಭಸ್ಥಂ ಹೇಮಬೀಜಂ ವಿಭಾವಸೋ ॥ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯ ಫಲದ ಮತಃಶಾಂತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ ॥ ದಕ್ಷಿಣಾಃ ಸಂ.. ॥ ಪುನರ್ಧೂಪಂ ಸಂ.. ॥

˘ ಮಹಾನೀರಾಜನದೀಪಂ ॥ ಭಾಸ್ವಚ್ಚಂದ್ರಮಸೌ ಯದೀಯನಯನೇ ಭಾರ್ಯಾ ಯದೀಯಾ ರಮಾ ಯಸ್ಮಾದ್ವಿಶ್ವಸೃಗಪ್ಯಭೂದ್ಯಮಿಕುಲಂ ಯದ್ಧ್ಯಾನಯುಕ್ತಂ ಸದಾ ॥ ಆದ್ಯೋಯೋ ಜಗತಾಂ ನಗೇಂದ್ರದುಹಿತುರ್ನಾಥೋಪಿ ಯದ್ಭಕ್ತಿಮಾನ್ ತಾತೋ ಯೋ ಮದನಸ್ಯ ಯೋ ದುರಿತಹಾ ತಂ ವೇಂಕಟೇಶಂ ಭಜೇ ॥ ಶುದ್ಧಾನಂದೋರುಸಂವಿದ್ಯುತಿಬಲ ಬಹು ಔದಾರ್ಯವೀರ್ಯಾದಿದೇಹಂ ಚಿಂತಾಸಂತಾಪಲೇಪೋದ್ಭವ ಮೃತಿಮುಖರಾಶೇಷದೋಷಾತಿದೂರಂ ॥ ಸದ್ಭಿರ್ವೈರಾಗ್ಯ ಭಕ್ತಿ ಶೃತಿಮತಿನಿಯತಧ್ಯಾನಜಜ್ಞಾನಯೋಗಾದ್ಗಮ್ಯಂ ವಂದೇ ಮುಕುಂದಾಭಿಧಮಮಲಮಲಂ ಬ್ರಹ್ಮವೇದಾಂತವೇದ್ಯಂ ॥ ಲ...ವೇಂ... ಮಹಾನೀರಾಜನದೀಪಂ ಸಂ.. ॥ ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ॥

ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಸನ್ಪರಿಧಯಸ್ತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತಸಮಿಧಃಕೃತಾಃ ॥ ದೇವಾ ಯದ್ಯಜ್ಞಂ ತನ್ವಾನಾ ಅಬಧ್ನನ್ಪುರುಷಂ ಪಶುಂ ॥

ಯಾನಿ ಕಾನಿಚ ಪಾಪಾನಿ ಜನ್ಮಾಂತರಕೃತಾನಿಚ ॥ ತಾನಿ ತಾನಿ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಪದೇ ಪದೇ ॥ ಇತಿ ಸಾವಕಾಶಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ॥ ಯಜ್ಞೇನೇತಿ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಂ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ ॥ಓಂ ಯಜ್ಞೇನ

˘ ಆರತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬೇಕು. ಆರತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಮುಖವು ಮುಗುಳ್ನಗೆಯಿಂದ ಚಂದ್ರಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಮನೋಹರವಿರುವದಾದ್ದರಿಂದ ದರ್ಶನವು ವಿಶೇಷ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವಾದದ್ದು "ನೀರಾಜನೇ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋರ್ಮುಖಂ ಚಂದ್ರಸಮಪ್ರಭಂ ॥ ಮಂದಸ್ಮಿತಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಸ್ಮರಸ್ಯಾಪಿ ವಿಮೋಹನಂ ॥ ಕೋಟಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾನಾಮಗಮ್ಯಾಗಮ ಕೋಟಯಃ ನಶ್ಯಂತ್ಯಾಲೋಕಮಾತ್ರೇಣ ವಿಷ್ಣೋರಾರಾರ್ತಿಕಂ ಶುಭಂ" ॥

ಯಜ್ಞಮಯಜಂತ ದೇವಾಸ್ಥಾನಿ ಧರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಥಮಾನ್ಯಾಸನ್ ॥ ತೇಹನಾಕಂ ಮಹಿಮಾನಸ್ಸ ಚಂತಯತ್ರ ಪೂರ್ವೇ ಸಾಧ್ಯಾಃ ಸಂತಿ ದೇವಾಃ ॥ ಓಂ ರಾಜಾಧಿ ರಾಜಾಯ ಪ್ರಸಹ್ಯ ಸಾಹಿನೇ ॥ ನಮೋ ವಯಂ ವೈಶ್ರವಣಾಯ ಕುರ್ಮಹೇ ಸ ಮೇ ಕಾಮಾನ್ಕಾಮಕಾಮಾಯ ಮಹ್ಯಂ ॥ ಕಾಮೇಶ್ವರೋ ವೈಶ್ರವಣೋ ದದಾತು ಕುಬೇರಾಯ ವೈಶ್ರವಣಾಯ ಮಹಾರಾಜಾಯ ನಮಃ ॥ ಓಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಂ ಭೌಜ್ಯಂ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ ವೈರಾಜ್ಯಂ ಪಾರಮೇಷ್ಟ್ಯಂ ರಾಜ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ್ಯಮಾಧಿಪತ್ಯಮಯಂ ॥ ಸಮಂತಪರ್ಯಾಯೀ ಸ್ಯಾತ್ಸಾರ್ವಭೌಮಃ ಸಾರ್ವಾಯುಷಃ ಆಂತಾದಾ ಪರಾರ್ಧಾ ಪೃಥಿವ್ಯೈ ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಯಂತಾಯಾ ಏಕರಾಳಿತಿ ॥ ತದ ಷ್ಯೇಷಃ ಶ್ಲೋಕೋಽಭಿಗೀತೋ ಮರುತಃ ಪರಿವೇಷ್ಟಾರಃ ಮರುತ್ತ ಸ್ಯಾವಸನ್ಗೃಹೇ ಆವಿಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಕಾಮಪ್ರೇರ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸಭಾಸದ ಇತಿ ॥ ಯೋವೈ ತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋವೇದಾ ಅಮೃತೇ ನಾವೃ ತಾಂ ಪುರಿಃ ॥ ತಸ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಚಾ ಆಯು ಷ್ಕೀರ್ತಿಂ ಪ್ರಜಾಂ ದದುಃ ॥ ಲ.. ವೇ.. ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಂ ಸಂ.. ॥ ತತಃ ಕಲಶೋದಕೇನ ಶಂಖಂ □□ಪೂರಯಿತ್ವಾ ತತ್ರ ತುಲಸೀದಲಂ ನಿಧಾಯ ॥ ಶಂಖಪೃಷ್ಠೇ ಚಕ್ರಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಶಂಖ ಮಧ್ಯೇ ಧೇನು ಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಶಂಖಾಗ್ರೇ ಶಂಖ ಮುದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಶಂಖಂ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೂಲಮಂತ್ರೇಣ ದ್ವಾದಶವಾರಂ ಜಪಿತ್ವಾ ಶಂಖಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾದಾದಿಮುಕುಟ ಪರ್ಯಂತಂ ಮುಕುಟಾದಿ ಪಾದಪರ್ಯಂತಂ ದ್ವಿವಾರಂ ಹೃದಯಾದಿ ಹೃದಯ ಪರ್ಯಂತಂ ಏಕವಾರಂ ಶಂಖಂ ಭ್ರಾಮಯೇತ್ ॥ ತತ್ರ ಮಂತ್ರಃ ಆಪಃ ಶಿವಾಃ ಶಿವತಮಾಃ ಶಾಂತಾಃ ಶಾಂತತಮಾಃ ತಾಸ್ತೇ ಕೃಣ್ವಂತು ಭೇಷಜಂ ತದುದಕಂ ಪಾತ್ರೇ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥ ರಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾಃ ಸನಕಾದ್ಯಾಃ ಶುಕಾದಯಃ ॥ ವಿಷ್ಣೋರ್ಭ್ರಾಮಿತಮಿದಂಸರ್ವೇಗೃಹ್ಣಂತು ವೈಷ್ಣವಾಃ ॥ ಶಂಖಂ

□□ಶಂಖದಲ್ಲಿ ಕಲಶೋದಕವನ್ನು ಹಾಕಿ ತುಲಸಿದಲ ಇಟ್ಟು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೇನು ಮುದ್ರೆಯ್ನೂ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಮುದ್ರೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಶಂಖ ಮುಟ್ಟಿ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವನ್ನು 12 ಆವರ್ತಿ ಜಪಿಸಿ ಆ ಶಂಖವನ್ನು ದೇವರ ಬಲಪಾದ ಆರಂಭ ಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಎಡಪಾದದ ವರೆಗೆ ಎರಡಾವರ್ತಿ, ಅದರಂತೆ ಎದೆಯಿಂದ ಪುನಃ ಎದೆಯವರೆಗೆ ಒಂದಾವರ್ತಿ ಹೀಗೆ ಮೂರಾವರ್ತಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಆ ಉದಕವನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಇದೇ ಶಂಖೋದಕವನ್ನು ತೀರ್ಥ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವಾಗ್ಗೆ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ಶಂಖವನ್ನು ಒರಿಸಿ ಮಣೆಯ ಮೇಲೆ ಡಬ್ಬ ಇಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ರಮಾ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪೀಠೇ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ॥ ಶಂಖೇ ರಮಾ ಪೂಜನಂ ॥ ರಮಾಯೈ ನಮಃ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತೀರ್ಥ ತುಲಸೀ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದೀನ್ ಸಮ್ಯರ್ಪ " (ನೈವೇದ್ಯ ಶೇಷಂ ವೈಶ್ವದೇವಾರ್ಥಂ ಕಿಂಚಿದನ್ನಂ ಪ್ರಥಜಧಾಯ) ಸರ್ವಪದಾರ್ಥೇಷು ತೀರ್ಥಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾ ॥ ರಮಾಯೈನಮಃ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ "ಆರ್ತಿಕ್ಯಂ" ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಹಸ್ತೇ ಶುಭ್ರವರ್ಣೇ ಸುವಾಸಿನಿ ॥ ಮಮ ದೇಹಿ ವರಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರದಾಯಿನಿ ॥ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಂ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ ॥ ಲ.. ವೇಂ.. ಛತ್ರಂ ಸಂ.. ಲ. ವೇ. ಸಂ ॥ ಚಾಮರಾದಿಸಮಸ್ತರಾಜೋಪಚಾರಾನ್ ಸಂ.. ॥ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪಾಪೋಹಂ ಪಾಪಕರ್ಮಾಹಂ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಪಾಪಸಂಭವಃ ॥ ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಕೃಪಾಯಾ ದೇವ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲ ॥ ತ್ವಮೇವ ಮಾತಾ ಚ ಪಿತಾ ತ್ವಮೇವ ತ್ವಮೇವ ಬಂಧುಶ್ಚಸಖಾ ತ್ವಮೇವ ॥ ತ್ವಮೇವ ಸಖ್ಯಂ ದ್ರವಿಣಂ ತ್ವಮೇವ ತ್ವಮೇವ ಸರ್ವಂ ಮಮ ದೇವ ದೇವ ॥

ಅಥ ನಮಸ್ಕಾರಃ ॥ ಉರಸಾ ಶಿರಸಾ ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಮನಸಾ ವಚಸಾ ತಥಾ ॥ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಜಾನುಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಣಾಮೋಽಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಈರಿತಃ ॥ ಶಾಠ್ಯೇನಾಪಿ ನಮಸ್ಕಾರಂ ಕುರ್ವತಃ ಶಾರ್ಙಪಾಣಯೇ ॥ ಶತಜನ್ಮಾರ್ಜಿತಂ ಪಾಪಂ ತತ್ಕ್ಷಣಾ ದೇವನಶ್ಯತಿ ॥ ಇತಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ॥ ಆವಾಹನಂ ನಜಾನಾಮಿ ನಜಾನಾಮಿ ತವಾರ್ಜನಂ ॥ ಪೂಜಾಂಚೈವ ನಜಾನಾಮಿ ಕ್ಷಮಸ್ವ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ದೇವೋಪರಿ ಪುಷ್ಪಂ ನ್ಯಸೇತ್ ॥ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಶಿಲಾಸ್ಪರ್ಶಂ ಯೇ ಕುರ್ವಂತಿ ದಿನೇ ದಿನೇ ॥ ವಾಂಛಂತಿ ಕರ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ತೇಷಾಂ ದೇವಾ ಸವಾ ಸವಾಃ ॥ ಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತ್ಯಾಂ ॥ ಅನೇನ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜನೇನ ಭಗವಾನ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೆಂಕಟೇಶಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ॥ ಪ್ರೀತೋಭವತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು॥

" ಮಹಾನೈವೇದ್ಯ ಆದ ನಂತರ ವೈಶ್ವದೇವಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೇರೆ ತೆಗೆದು ಅನಾದಿ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ಹಾಕಿ ರಮಾವಾಯುಗಳಿಗೆ ತುಲಸೀದಲದಿಂದ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎದ್ದಿ ಮೂರಾವರ್ತಿ ತೀರ್ಥಕೊಟ್ಟು ನೈವೇದ್ಯ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳ ನೈವೇದ್ಯ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ನಿಷೇಧವಾದ್ದರಿಂದ ಗರುಡಾದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನ ಬೇರೆ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಇತರ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳಿಗಾದರೂ ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡತಕ್ಕ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಸಿದ್ದನ್ನೇ ನೈವೇದ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. (ಏಕಾದಶಿಯ ದಿವಸ ದೇವರಿಗೆ ಸ್ವಾದೋದಕವಲ್ಲದೇ ತೀರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕು. ಫಲಾದಿಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಬಹುದು ರಮಾದಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಒಂದಾವರ್ತಿ ತೀರ್ಥ ತುಲಸಿ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಗಳ್ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲ.)

˘ ತತಃ ವಾಯ್ವಾದಿ ಸರ್ವದೇವತಾ ಪೂಜನಂ ॥ ಹನುಮದಾದಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತ್ಯಾತ್ಮಕ ವಾಯವೇನಮಃ ॥ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ ತೀರ್ಥ (ತ್ರಿವಾರಂ) ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಕಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಂ..॥ ಆರ್ತಿಕ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ॥ ಮಹಾ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಭೋಧಿ ಮಂಥ ಮಾನಸ ಮಂದರಂ ಕವಯಂತಂ ರಾಮ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಹನುಮಂತಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ॥ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾಯ ಭೀಮಾಯ ನಮೋ ಯಸ್ಯ ಭುಜಾಂತರಂ ॥ ನಾನಾವೀರ ಸುವರ್ಣಾನಾಂ ನಿಕಷಾಸ್ಮಾಯಿತಂ ಬಭೌ॥ ಸ್ವಾಂತ ಸ್ಥಾನಂತ ಶಯ್ಯಾಯ, ಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನರಸಾರ್ಣವೇ ಉತ್ತುಂಗ ವಾಕ್ತರಂಗಾಯ ಮಧ್ವ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಯೇನಮಃ ಇತಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ॥ ಏವ ಮೇವ ಗರುಡಾದಿ ಸರ್ವದೇವತಾ ಪೂಜನಂ ॥ ಗರುಡಾಯ ನಮಃ ॥ತೀರ್ಥ ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಶೇಷಾಯನಮಃ ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ರುದ್ರಾಯನಮಃ ಗಂಧಾದ್ಯುಪಚಾರಾನ್ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಇತಿ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸ್ಫುಟಂ ಸ್ಫಟಿಕಸಪ್ರಭಂ ಸ್ಫುಟಿತ ಹಾಟಕ ಶ್ರೀ ಜಟಂ ಶಶಾಂಕ ದಲಶೇಖರಂ ಕಪಿಲ ಫುಲ್ಲನೇತ್ರ ತ್ರಯಂ ॥ ತರಕ್ಷವರ ಕೃತ್ತಿಮದ್ಭುಜಗಭೂಷಣಂ ಭೂತಿಮತ್ಕದಾನು ಶಿತಿ ಕಂಠ ತೇ ವಪುರವೇಕ್ಷತೇ ವೀಕ್ಷಣಂ ॥ ಇತಿ ದೇವಾನ್ ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ॥ ಸರ್ವ ದೇವ ಪ್ರಸಾದೇನ ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮೀತ್ಯಚಿಂತಯಂ ॥ ಸರ್ವ ದೇವಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ಈಶಾವಾಸೋಪನಿಷದಂ ಪಠನ್ ದೇವಾನ್ವಿಸರ್ಜಯೇತ್ ॥ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥ ವಿಷ್ಣವೇನಮಃ ॥

ಇತಿ ದೇವತಾರ್ಚನ ವಿಧಿಃ ಸಮಾಪ್ತಃ ॥

˘ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಪೂಜೆ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣಾದಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ನಾಮದಿಂದ ತೀರ್ಥ ಗಂಧಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪೂರ್ವಕ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ದೇವರನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು.

ಸಂಪುಟಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಡಬೇಕು.

॥ಶುಭಮಸ್ತು ॥ ಶ್ರೀಃ ॥

ಅಥ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪೂಜಾ

ವಸ್ತ್ರಾಂತರಾನಂತರಂ ॥ ಗಂಗಾ ಪ್ರಯಾಗಗಯಪುಷ್ಕರ ನೈಮಿಷಾಣಿ ಸಂಸೇವಿತಾನಿ ಬಹುಶಃ ಕುರುಜಾಂಗಲಾನಿ ॥ ಕಾಲೇನತೀರ್ಥಸಲಿಲಾನಿ ಪುನಂತಿ ಪಾಪಂ ಪಾದೋದಕಂ ಭಗವತಃ ಪ್ರಪುನಾತಿ ಸದ್ಯಃ ॥ ಅಚ್ಯುತಾನಂತ ಗೋವಿಂದ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಭೇಷಜಾತ್ ॥ ನಶ್ಯಂತಿ ಸಕಲಾರೋಗಾಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ವದಾಮ್ಯಹಂ ॥ (ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನ್ನುತ್ತ ದೇಹಕ್ಕೆ ತೀರ್ಥ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿಗೊಂಡು) ಅಕಾಲಮೃತ್ಯುಹರಣಂ ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿ ನಿವಾರಣಂ ॥ ಸರ್ವದುರಿತೋಪಶಮನಂ ವಿಷ್ಣು ಪಾದೋದಕಂ ಶುಭಂ ॥ (ಇದರಿಂದ ಮೂರಾವರ್ತಿ ತೀರ್ಥ ತಕ್ಕೊಂಡು ಸಂಧ್ಯಾವಂದನ ಮಾಡಿ ದೇವರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪೂಜಾ ಮಾಡಬೇಕು.)

ಆಚಮನಂ ಕೇಶವಾದಿ 24 ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಃ ದೇಶಕಾಲೌ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಸ್ಯ ಸಾಯಂಕಾಲ[1] ಪಂಚೋಪಚಾರ ಪೂಜಾಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ವೇಂಕಟೇಶಾಯನಮಃ ಗಂಧಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಲ.. ವೇಂ..ತುಲಸೀಪತ್ರಾಣಿ ಸಂ.. ॥ ಲ.. ವೇಂ..ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಂ.. ॥ ಲ.. ವೇಂ.. ಧೂಪಂ ಸಂ..॥ ಲ.. ವೇಂ.. ದೀಪಂ ಸಂ.. ॥ ಲ.. ವೇಂ.. ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಕಲ್ಯಾಣಾದ್ಭುತ ಗಾತ್ರಾಯ ಕಾಮಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಾಯಿನೇ ॥ ಶ್ರೀಮದ್ವೇಂಕಟನಾಥಾಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ಮಂಗಲಂ ॥ ಲ.. ವೇಂ.. ಮಹಾನೀರಾಜನ ದೀಪಂ ಸಂ.. ॥ ಮಂತ್ರ ಪುಷ್ಪಂ ಸಂ.. ॥ ರಮಾಯೈನಮಃ ಹರಿದ್ರಾ ಕುಂಕುಮಂ ಸಂ.. ॥ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಹಸ್ತದ್ವಯೇನ ಕಮಲೇ ಧಾರಯಂತೀಂ ಸ್ವಲೀಲಯಾ ॥ ಹಾರನೂಪುರ ಸಂಯುಕ್ತಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ದೇವೀಂ ವಿಚಿಂತಯೇ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯೈನಮಃ ಆರ್ತಿಕ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಭಾರತೀಶಾಯನಮಃ ನೈವೇದ್ಯಂ ಆರ್ತಿಕ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಯಸ್ಯಸ್ಮೃತ್ಯಾಂ ॥ ಅನೇನ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪಂಚೋಪಚಾರ ಪೂಜನೇನ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಃ ಪ್ರಿಯಾತಾಂ ॥ (ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪೂಜಾ ಮುಗಿಸಿ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಅಕ್ಷಯಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಮಿನ್ಪರೇ ಸ್ವರ್ಪಿತಂ ಪ್ರಕ್ಷಯಂ ಯಾಂತಿ ದುಃಖಾನಿ ಯನ್ನಾಮತಃ ॥ ಅಕ್ಷರೋ ಯೋಽಜರಃ ಸರ್ವದೈವಾಮೃತಃ ಕುಕ್ಷಿಗಂ ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ವಂ ಸದಾಜಾದಿಕಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮೋ ವಾಸುದೇವಂ ದೇವತಾ ಮಂಡಲಾಖಂಡಮಂಡನಂ ॥ ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿ ಯೈರ್ವಾ ಬುಧ್ಯಾತ್ಮನಾವಾನುಸೃತಃ ಸ್ವಭಾವಃ ॥ ಕರೋಮಿ ಯದ್ಯತ್ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಮೈ ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಮಂತ್ರತಸ್ತಂತ್ರತಶ್ಛಿದ್ರಂ

---

[1] ಗಂಧ ಪುಷ್ಪೇ ಧೂಪದೀಪೌ ನೈವೇದ್ಯ ಇತಿ ಪಂಚಕಂ ॥ ಪಂಚೋಪಚಾರಮಾಖ್ಯಾತಂ ಪೂಜನೇ ತತ್ವ ವಿದ್ಬುಧೈಃ ॥

ದೇಶಕಾಲಾರ್ಹ ವಸ್ತುತಃ ॥ ಸರ್ವಂ ಕರೋತಿ ನಿಶ್ಛಿದ್ರಮನುಸಂಕೀರ್ತನಂ ತವ ॥ ಸ್ಮರ್ತವ್ಯಃ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣುರ್ವಿ ಸ್ಮರ್ತವ್ಯೋ ನಜಾತು ಚಿತ್ ॥ ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾಃ ಸ್ಯುರೇತಯೋರೇವ ಕಿಂಕರಾಃ (ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಪಿಸಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು.) ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ॥ ಶ್ರೀ ಹರಯೇನಮಃ ॥

॥ ಇತಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಪೂಜಾ ಸಮಾಪ್ತಾ ॥

॥ ಅಥ ಪಂಚಾಮೃತ ಸ್ನಾನವಿಧಿ ॥

" ಆಚಮನಂ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಃ ॥ ದೇಶಕಲೌ ಸಂಕೀರ್ತ್ಯ ಮನೋಽಭೀಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿದ್ವಾರಾ ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ॥ ಪಂಚಾಮೃತ ಪಾತ್ರಾಸಾದನಂ ॥ ಮಧ್ಯೇ ಕ್ಷೀರಂತು ದಧ್ಯಾದಿ ನ್ಯಸೇತ್ಪೂರ್ವಾದಿಷು ಕ್ರಮಾತ್ ॥ ದುಗ್ಧೇ ತು ದೇವೋ ಗೋವಿಂದೋ ದಧ್ನಿ ವಾಮನದೈವತಂ ॥ ಆಜ್ಯಂಚ ವಿಷ್ಣುರ್ದೈವತ್ಯಂ ಮಧುನಿ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ ಶರ್ಕರಾಂ ಸಾಚ್ಯುತಾಂ ವಿಂದ್ಯಾತ್ತಾಃ ಪಂಚಾಮೃತ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವ ದ್ರವ್ಯೇಷು ಆವಾಹ್ಯ ತತ್ರ ತುಲಸೀದಲಾನಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಂಚಾಮೃತ ದೇವತಾಭ್ಯೋನಮಃ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ಇತಿಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರತಿದ್ರವ್ಯಂ ಶಂಖದ್ವಾರಾ ಸಮರ್ಪಯೇತ್ ॥

ಓಂ ಪಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪಯ ಓಷಧೀಷು ಪಯೋದಿವ್ಯಂತರಿಕ್ಷೇ ಪಯೋಧಾಃ ॥ ಪಯಸ್ವತೀಃ ಪ್ರದಿಶಃ ಸಂತುಮಹ್ಯಂ ॥ ಲ... ವೇಂ... ಪಯಸ್ನಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಪಯಃ ಸ್ನಾನಾನಂತರಂ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ ಅಕಾರಿಷಂ ಜಿಷ್ಣೋರಶ್ವಸ್ಯವಾಜಿನಃ ॥ ಸುರಭಿಣೋ ಮುಖಾಕರತ್ಪ್ರಣ ಆಯೂಂಷಿತಾರಿಷತ್ ಲ...ವೇಂ... ದಧಿಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ॥

" ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಪಯ ಆದಿ ಪಂಚಾಮೃತ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯೆದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಅದರ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮೊಸರು, ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪ, ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಹೀಗೆ ಐದು ಪಾತ್ರಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಬಲಗೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಗೋವಿಂದ, ವಾಮನ, ವಿಷ್ಣು, ಮಧುಸೂಧನ, ಅಚ್ಯುತ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ತುಲಸೀದಲ ಹಾಕಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆಯಾ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿ ಶಂಖದ್ವಾರಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಅಭಿಷೇಕಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲೋಪಚಾರ ಪೂಜಾ ಮುಗಿಸಿ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡಬೇಕು.

ಪಯೋ ದಧಿ ಘೃತಂ ಚೈವ ಮಧುಶರ್ಕರಯಾಯುತಂ । ಪಂಚಾಮೃತಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸರ್ವದೇವ ಪ್ರಸಾದಕಂ"॥

ಈ ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕವನ್ನೂ ಸ್ವಾದೂದಕಾಭಿಷೇಕವನ್ನೂ ಏಕಾದಶಿ ದಿವಸ ಮಾಡಬಾರದು.

ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಘೃತಂ ಮಿ ಮಿಕ್ಷೇಘೃತಮಸ್ಯ ಯೋನಿರ್ಘೃತೇ ಶ್ರಿತೋ ಘೃತಮ್ವಸ್ಯ ಧಾಮ ॥ ಅನುಷ್ವಧಮಾವಹ ಮಾದಯಸ್ವಸ್ವಾಹಾ ಕೃತಂ ವೃಷಭವಕ್ಷಿಹವ್ಯಂ ॥ ಲ...ವೇಂ... ಘೃತಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ॥ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಂ.. ॥ ಮಧು ವಾತಾಋತಾಯತೇ ಮಧುಕ್ಷರಂ ತಿ ಸಿಂಧವಃ ॥ ಮಾರ್ಧ್ವೀರ್ನಃ ಸಂತ್ವೌಷಧೀಃ ॥ ಮಧುನಕ್ತ ಮುತೋಷ ಸೋಮಧುಮತ್ಪಾರ್ಥಿವಗ್ಟು ರಜಃ ॥ ಮಧುದೌರಸ್ತು ನಃ ಪಿತಾ ॥ ಮಧು ಮಾನ್ನೋ ವನಸ್ಪತಿರ್ಮಧು ಮಾಂ ಅಸ್ತು ಸೂರ್ಯಃ ॥ ಮಾರ್ಧ್ವೀರ್ಗಾವೋ ಭವಂತುನಃ ॥ ಲ.. ವೇಂ... ಮಧುಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ॥ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಂ.. ॥

ಸ್ವಾದ್ವೀಂತ್ವಾ ಸ್ವಾದುನಾ ತೀವ್ರಾಂ ತೀವ್ರೇಣಾಮೃತಾ ಮಮೃತೇನ ॥ ಮಧುಮತೀಮ್ಮಧುಮತಾ ಸೃಜಾಮಿ ಸಗ್ಟುಸೋಮೇನ ॥ ಲಂ...ವೇಂ... ಶರ್ಕರಾಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ॥ ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಂ..॥ ಯಾ ಫಲಿನೀರ್ಯಾ ಅಫಲಾಅಪುಷಾ ಯಾಶ್ಚಪುಷ್ಪಿಣೀಃ ॥ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಪ್ರಸೂತಾಸ್ತಾನೋ ಮುಂಚಂತ್ವಗ್ಟು ಹಸಃ ॥ ಲ... ವೇಂ.. ಫಲಸ್ನಾನಂ ಸಂ.. ಸರ್ವೋಪಚಾರಾರ್ಥೇ ಅಕ್ಷತಾಃ ಸಂ..॥ ತತಃ ಪಂಚಾಮೃತಸ್ನಾನಾಂಗ ಶುದ್ಧೋದಕಸ್ನಾನಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ತುಲಸೀ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ॥ ಫಲಾದಿ ನೈವೇದ್ಯಂ ಸಂ.. ॥ ಮಹಾನೀರಾಜನ ದೀಪಂ ಸಂ.. ॥ ಅನೇನ ಪಂಚಾಮೃತ ಪೂಜನೇನ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀವೇಂಕಟೇಶಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ॥ ಇತಿ ಪಂಚಾಮೃತ ಪೂಜನಂ ॥ ತತಃ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದೀನ್ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಪುನಃ ಸ್ನಾನಪಾತ್ರೇನಿಧಾಯ ಶುದ್ಧೋದಕಸ್ನಾನಂ ಕಾರಯೇನ್ ॥

————***————

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಾದಿ 6 ಮುದ್ರಾ ಲಕ್ಷಣಂ

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಮುದ್ರಾ

ಹಸ್ತೌತು ವಿಮುಖೌ ಕೃತ್ವಾ ಗ್ರಥಯಿತ್ವಾ ಕನಿಷ್ಠಿಕೇ ॥

ತರ್ಜ್ಯನ್ಯೌ ಮುಖತಃ ಶ್ಲಿಷ್ಟೇ ಶ್ಲಿಷ್ಟಾವಂಗುಷ್ಟಕೌ ತಥಾ ॥

ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾಯುಗ್ಮಂ ದ್ವೌ ಪಕ್ಷಾವಿತಿಚಿಂತಯೇತ್ ॥

ಏಷಾ ಗರುಡಮುದ್ರಾ ಸ್ಯಾದಶೇಷ ವಿಷನಾಶಿನೀ ॥1॥

ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿ ಒಂದೊಕ್ಕೊಂದು ಬೆನ್ನುಹಚ್ಚಿ ಹಿಡಿದು ಎರಡೂ ಕಿರಿಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿಯಂತೆಮಡಚಿ ಒಂದರಲ್ಲೊಂದು ತೊಡಕಿಸಿ ಹೆಬ್ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತರ್ಜನಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತುದಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಡುವಿನ ಎರಡೂ ಬೆರಳುಗಳು ರೆಕ್ಕೆಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇದೇ ಸರ್ವ ವಿಷ ಕಳೆಯತಕ್ಕ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮುದ್ರೆಯು. ॥1॥

ಧೇನುಮುದ್ರಾ

ಹಸ್ತದ್ವಯೇತ್ವವಧೋವಕ್ತ್ರೇ ಸಂಮುಖೇ ಚ ಪರಸ್ಪರಂ ॥

ವಾಮಾಂಗುಲೀರ್ದಕ್ಷಿಣಾನಾಮಂಗುಲೀನಾಂ ಚ ಸಂಧಿಷು ॥

ಸಂವೇಶ್ಯ ಮಧ್ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ತು ತರ್ಜನ್ಯೌದ್ವೇ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ॥

ಕನಿಷ್ಠೇ ದ್ವೇಽನಾಮಿಕಾಭ್ಯಾಂ ಯುಂಜ್ಯಾತ್ಸಾ ಧೇನುಮುದ್ರಿಕಾ ॥2॥

ಎರಡೂ ಹಸ್ತಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಮುಖವಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ತುದಿಬೆರಳು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ಎಡಗೈ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಬಲಗೈಬೆರಳುಗಳ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ನಡುವಿನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ತರ್ಜನಿಗಳಿಗೆ ಕಿರಿಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅನಾಮಿಕೆಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಧೇನುಮುದ್ರೆಯೆಂದು ಹೆಸರು. (ಆಕಳಮೊಲೆ) ॥2॥

ಶಂಖಮುದ್ರಾ

ವಾಮಾಂಗುಷ್ಠಂ ತು ಸಂಗೃಹ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇನ ತು ಮುಷ್ಟಿನಾ ॥

ಕೃತ್ವೋತ್ತಾನಂ ತಥಾ ಮುಷ್ಟಿಮಂಗುಷ್ಠಂ ತು ಪ್ರಸಾರಯೇತ್ ॥

ವಾಮಾಂಗುಲೀಸ್ತಥಾಶ್ಲಿಷ್ಟಾಃ ಮುದ್ರಾ ಶಂಖಸ್ಯಚೋದಿತಾ ॥3॥

ಬಲಗೈಯ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಎಡಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಬಲಹೆಬ್ಬರಳಿನಿಂದ ಎಡಗೈಯ ಸರ್ವಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ತುದಿ ಕೂಡಿಸಬೇಕು ಇದೇ ಶಂಖ ಮುದ್ರೆಯು ॥3॥

ಗದಾ ಮುದ್ರಾ

ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಹಸ್ತೌ ಕೃತ್ವಾ ತು ಗ್ರಥಿತಾಂಗುಲೀ ॥

ಅಂಗುಲ್ಯೌ ಮಧ್ಯಮೇ ಭೂಯಃ ಸಂಲಗ್ನೇ ಸುಪ್ರಸಾರಿತೇ॥

ಗದಾಮುದ್ರಾ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ಪರಾ ಮುಕ್ತಿಕರೀ ಸದಾ ॥4॥

ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಸಂಮುಖವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಎರಡೂ ನಡುವಿನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾಡಿ ತುದಿಗೆತುದಿ ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಗದಾಮುದ್ರೆಯಾಗುವುದು ॥4॥

ಚಕ್ರಮುದ್ರಾ

ಹಸ್ತೌ ತು ಸಂಮುಖೌ ಕೃತ್ವಾ ಸಂಲಗ್ನೌ ಸುಪ್ರಸಾರಿತೌ॥

ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಷ್ಠಕೌ ಲಗ್ನೌ ಮುದ್ರಾ ಚಕ್ರಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಿದಾ ॥5॥

ಎದುರು ಬದುರು ಎಡ ಹಸ್ತದ ಹೆಬ್ಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಬಲಗೈಯ್ಯ ಕಿರಿಬೆರಳು, ಕಿರಿಬೆರಳ ಮೇಲೆ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಬರುವಂತೆ ಬಲಗೈ ಡಬ್ಬ ಇಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಚಕ್ರಮುದ್ರೆ ಎನ್ನುವರು ॥5॥

ಪದ್ಮಮುದ್ರಾ

ಕರೌ ತು ಸಮ್ಮುಖೌ ಕೃತ್ವಾ ಸಮ್ಮುಖಾವುನ್ನತಾಂಗುಲೀ ॥

ತಲಾಂತರ್ಮಿಲಿತಾಂಗುಷ್ಠೌ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಾ ಪದ್ಮಮುದ್ರಿಕಾ ॥6॥

ಎರಡು ಮಂಗೈಗಳನ್ನು ಎದುರುಬದುರು ಬುಡದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸರಳವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೆ ಪದ್ಮಮುದ್ರೆಯಾಗುವದು.॥6॥

ಈ ಆರು ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಲಶಾರ್ಚನೆಗೆ ಶಂಖಾರ್ಚನೆಗೆ ನೈವೇದ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು.

-----***-----